

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

La toamnă se vor relua din nou tratativele pentru înființarea cartelului de țigle și cărămizi

Situația dezastruoasă a industriei de țiglă și cărămidă din Ardeal și Banat, necesită formarea acestui cartel — Reglementarea concurenței ilicite și scandaloase

Fabricile de cărămizi și țigle din Ardeal și Banat, în repetate rânduri au încercat să se formeze în cartel, putând astfel să-și apere în măsură mai mare interesele. În primăvara acestui an; inițiativa pentru înființarea unui cartel al fabricanților de țigle și cărămizi, a pornit din sânul celor două mai mari fabrici de țigle din Transilvania, BOHN și Mouschong din Timișoara.

Încercările celor două fabrici pentru înființarea unui cartel, sunt privite cu mare încredere, mai cu seamă fiindcă fabricile Bohn și Mouschong, produc un contingent de cca 50 de procente din totalul producției de țigle și cărămizi din Ardeal și Banat, fiind astfel socotite cu drept cuvânt ca cele mai mari întreprinderi de țigle și cărămizi din Transilvania. Cu toate acestea tratativele pentru înființarea acestui cartel n'au ajuns la rezultatul dorit, deși nici când nu s'a simțit mai accentuat lipsa unui asemenea cartel, mai ales în timpurile acestea de criză economică, când desfacerea pe piață a produselor de țigle și cărămizi se face printr-o concurență pânguritoare. — Bilanțurile semestriale ale fabricilor de țigle și cărămizi, sunt slabe și deficitare; edificările din cauza lipsei de numerar continuând să stagneze.

Impedimente intervenite între timp au întrerupt tratativele începute. La toamnă însă reprezentanții autorizați ai fabricilor mai mari, vor relua din nou firul acestor tratative, sperându-se de data aceasta, să înființeze un cartel, care va preciza în sfârșit actuala situație neclară a industriei de țigle și cărămizi din România, reglementând îndeosebi piața acestor produse invadate de concurență ilicită.

Ősszel újra megindulnak a karteltárgyalások az erdélyi cserép- és téglagyárosok között

Nehézségekkel küzd az erdélyi téglaiipar és ezért szükség van a kartelre — A piac megszilárdulását is maga után vonná egy kedvező kartelmegállapodás

Az erdélyi és bánági cserép- és téglagyárok többször próbálkoztak kartellbe tömörülni, hogy közös erővel segíthessenek az iparágat súlyosan érintő bajokon. Ez év tavaszán a karteltárgyalások kezdeményezése Temesvárról indult el, ahol Erdély két legnagyobb téglagyára a BOHN és MOUSCHONG próbálkoztak először létrehozni a kartellt.

A két gyár próbálkozásai elé nagy reménységgel tekintettek annál is inkább, mert a Bohn és Mouschong az összes erdélyi termelési kontingensnek az 50 százalékát termelik ki és így leghangosabb téglaiipari vállalatok a csatlótt területeknek. A karteltárgyalások azonban ennek ellenére sem vezettek kellő eredményre, holott erre a legnagyobb szükség lett volna, mert az erdélyi téglaiipar az egészségtelen verseny, valamint a nehéz gazdasági viszonyok folytán a legsúlyosabb válság idején él. A gyárok általánosságban közepes eredménnyel zárták félévi mérlegeiket, mert az építkezések távolról sem voltak olyan nagyméretűek, mint ahogy azt várni lehetett volna.

Közbejött akadályok miatt a tavaly folyamán a karteltárgyalások megszaktak ugyan, az őz folyamán azonban a nagyobb gyárok képviselői megint felvesszük a karteltárgyalások fonalát és remélik, hogy sikerül egy olyan kartelmegállapodást létrehozni, amely szabályozná végre a romániai téglaiipar helyzetét, de különösképen a konkurenciától felburjánzott romániai téglapiacot.

Fabrica de hârtie Bărgău S. A. din nou în plină activitate

Fabrica de hârtie Bărgău, finanțată de Banca Comercială din Cluj, produce anual o cantitate de cca 100—120 vagoane hârtie

FABRICA DE HÂRTIE BĂRGĂU S. A., care de altfel e cea mai veche fabrică din țară, pentru rafinarea hârtiei, și-a reluat nu demult activitatea. Direcțiunea fabricii pentru a fi în stare să țină piept concurenței dictate de fabricile din străinătate, și-a transformat în mod radical întreprinderea, amenajându-o cu instalații moderne, ultimele invenții ale tehnicii din Apus. În urma acestor amenajări, capacitatea de producție bine înțeles s'a mărit formidabil, fabrica fiind capabilă să producă anual o cantitate de aproximativ 100—120 vagoane hârtie. În caz de extremă necesitate, fabrica e în stare să producă de două ori capacitatea anuală, fără ca întreprinderea să reclame noi investițiuni.

Produsele fabricii, calitativ sunt atât de superioare, încât cu ușurință pot sta alături de fabricatele similare ale marilor întreprinderi din străinătate. Fabrica pe lângă produsele obișnuite, ca hârtie pentru cărți, hârtie flohr, etc. Mai produce o însemnată cantitate și de hârtie velină, semi-velină, hârtie comercială și pentru mașină de scris.

Fabrică de Hârtie Bărgău S. A., e finanțată de BANCA COMERCIALĂ DIN CLUJ, care în urma ridicării capitalului social, a devenit una din cele mai puternice instituțiuni financiare, astfel că alimentarea acestei întreprinderi pentru fabricarea de hârtie, o poate asigura cu multă ușurință.

Primul pas ce l-a făcut Banca Comercială, întru prosperarea acestei fabrici, a fost că în fruntea întreprinderii să așeze un bărbat specialist, sub a cărui chibzuită conducere, întreprinderea să realizeze maximul de rendement printr-o muncă și efortare minimă.

În urma priceputei conduceri a direcțiunii, fabricii de hârtie Bărgău S. A. i-se deschid cele mai frumoase perspective. Reluarea din nou a activității acestei întreprinderi a industriei de hârtie, a fost salutată cu deosebită satisfacție, în cercurile specialiste.

In Septembrie „Victoria“ Institut de Credit și Casa de Păstrare din Arad își va reîncepe activitatea financiară

Piața financiară din Arad este viu surprinsă de știrea, în sensul căreia Victoria Institut de Credit și Cassă de Păstrare din Arad, începând cu 1 Septembrie își va relua din nou activitatea financiară. E îndeobște cunoscută străduința depusă de această instituțiune financiară, care deși a fost declarată insolventă, a reușit totuși să scape de consecințele dezastruoase ale falimentului. Reușind să ajungă la o echitabilă convenție cu creditorii săi, „Victoria institut de Credit și Cassă de Păstrare“, salvată de faliment, își va relua peste puțină vreme, activitatea financiară.

Consiliul de administrație, în ședința ultimă ținută sub președinția EPISCOPULUI CIOROGARIU DIN ORADEA, la care a participat în calitate de vicepreședinte și A. MOCIONI, măstru de vânatoare al Curții Regale, a fost de unanimitate părere, ca întrucât prin actuala sanare, existența acestei instituțiuni este asigurată, să reia activitatea financiară; astfel că imediat după îndeplinirea formalităților, să se înceapă munca obișnuită.

D. COMȘA EMANUEL, delegatul Băncii Românești, însărcinat cu sanarea „Victoriei“, a redactat deja bilanțul, pe care-l va preda Băncii Naționale. Din acest bilanț reiese că „Victoria“ Institut de Credit și Cassă de Păstrare din Arad, este activă și în consecință capabilă să funcționeze din nou ca instituție financiară. Directorul Comșa va cere totodată procură dela Banca Națională, pentru a convoca adunarea generală.

Imediat după ce va primi această autorizație, va convoca membrii în adunare generală, în care vor garanta bilanțul vechiu al băncii, pe urmă actualul Consiliu de administrație și Censori va demisiona, realgându-se un altul. Numirea în postul de director executiv, deocamdată rămâne în suspensie.

Victoria îndată după adunarea generală, care s'a fixat pentru sfârșitul lunii August, își va relua activitatea, îndeplinind în viitor ca și până acum orice operație financiară.

Románia kereskedői elégedetlenek a spekulatörvény legújabb módosításával

Az ország összes városaiban megtartandó gyűléseken a kereskedelmi testületek követelik a spekulatörvény hatályon kívül helyezését

A nagyváradi kereskedők akciója

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradi szerkesztőségétől

A spekulatörvény végrehajtási utasításának most megjelent módosítása egyáltalán nem elégíti ki az ország kereskedőinek várakozását. Az elégedetlenség, amelyet a módosítás keltett, akcióra késztette az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetségét és érintkezésbe lépett a Sfatul Negustorese bukaresti központjával, hogy egyöntetű, harmonikus fellépéssel hassanak oda, hogy a kormány az ország kereskedőinek elégedetlenségét a spekulatörvény hatályon kívül helyezésével teljesen eloszlassa.

A Sfatul Negustorese központi vezetősége készséggel esatlakozott a mozgalomhoz és

ezzel az akció nemcsak az ország-részre, hanem az egész országra kiterjedt.

A tárgyalások mind intenzívebbé váltak és néhány nappal ezelőtt odáig jutottak, hogy a spekulatörvény elleni elégedetlenségnek az ország kereskedői egy impozáns demonstrációban adhatnak kifejezést.

Az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetsége és a Sfatul Negustorese megállapodtak abban, hogy

egy a Szövetséghez tartozó tag-egyesületek, mint a Sfatul Negustorese fiókjai augusztus 26-án, vasárnap délelőtt 10 órakor saját székhelyeiken elnökségi, vagy választmányi ülést tartanak,

amelyen az egész romániai kereskedőosztály egyöntetű felfogásának, szolidaritásának és fegyelmezettségének egy és ugyanazon szövegű határozati javaslatnak elfogadásával fognak kifejezést adni.

Ez a határozati javaslat így hangzik:

Határozat:

„A kereskedőknek a mai napon, 1928 augusztus 26-án délelőtt 10 órakor megtartott gyűlése tárgyalás alá véve a spekulatörvény végrehajtási utasításának most megjelent módosítását, tiltakozik eme zaklató jellegű és közgazdaságellenes törvény további fenntartása ellen.

Azon nehéz körülmények között, amelyeket mai napság a romániai kereskedelem átél, s tekintetbe véve azon káros következményeket, amelyeket e törvény előidéz az egész közgazdaságra nézve, kérjük a magas kormányt, vegye figyelembe az egész kereskedőosztály egységes kívánságát és helyezze hatályon kívül a spekulatörvényt.

Ezen kívánságunk tolmácsolására ezennel teljes meghatalmazást adunk a Romániai Kereskedelmi Tanácsok és Testületek Szövetségének és felkérjük e szövetség vezér-löbözöttését, hogy járjon el az il-

letékes hatóságoknál a spekulatörvény hatályon kívül helyezése érdekében.

Ezt a határozati javaslatot kétségkívül minden város érdekelt testülete határozattá fogja emelni és

ezzel az egész ország kereskedőinek egységes állásfoglalása impozáns módon fog megnyilvánulni.

A tagegyesületek és fiókok ezt a határozatot aztán megküldik az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek

Szövetsége és a Sfatul Negustorese elnökségének, amelyek azután ezt memorandumba foglalva a kormány elé fogják terjeszteni.

Nem lehet kétségünk aziránt, hogy a kormány nem fog elzárkózni az egész kereskedőtársadalom kívánságának és impozánsan megnyilvánuló akarátának föltétlen teljesítése elől és az ország egész közgazdasági életét tönkretévő spekulatörvényt egyszer és mindenkorra hatályon kívül helyezi.

A Resica nem képes ellátni az ország nyersvas szükségletét

Csehszlovákiában lakosonként 80 kiló, míg nálunk 8 kiló vasat használtak fel — mondja egy kitünő szakember

A nyári holszezon után a vaskereskedelemben némi fellendülés következett be. A kereslet ha egyelőre nem is éri el az előző évek forgalmát, az előjelekből ítélve közepes szezonra van kilátás. Alkalmunk volt a vasszakma egyik kitünő szakemberével beszélni, aki a vaspiaac jelenleg helyzetéről a következőket mondta:

— A vasszakmában a súlyos vántételek miatt teljesen a belföldi gyárak termelésére vagyunk utalva.

A Resița, mely a román vasipart képviseli, egyelőre az ország teljes konzumációját nem képes fedezni.

Bár a Resița termékei versenyképesek a külföldi gyárak termékeivel, azonban ha az ország szükséglete az építkezések megindulása folytán nagyobb mértéket ölt, a Resița nem tudja zavartalanul ellátni a beérkező rendeléseket. Hogy az ország jelenlegi vasfogyasztásáról képet alkothassunk elég ha összehasonlítjuk Csehszlovákia összefogyasztását az ország lakóinak számával elosztjuk, úgy az eredmény szerint itt lakosonként 80—100 kiló vasat használtak fel, míg ugyanezen művellet alapján

nálunk egy lakóra átlag nyolc kiló vas feldolgozása jut. Ha az építkezések intenzív módon megindulnak, amelyre a valuta stabilizációja, a lakások felszabadítása után minden remény meg van és az ország reorganizációja megkezdődik, amikor is az elhanyagolt vasutak és hidak javítására is sor kell kerülni, —

a belföldi gyárak nem lesznek képesek még a fogyasztás egyharmad részét sem ellátni.

Ma is az a helyzet, hogy a belföldi gyárak a nagyobb megrendelést csak legfeljebb 3—4 hónappal a rendelés kézhezvétele után képesek szállítani. Azonban ez az állapot, az intenzív kereslet folytán még rosszabodni fog.

— Ugyanez a helyzet a horgonyozott vaslemezeknél is. Bár a belföldi Titan-Calan-Nadrag gyár a legelsőbbrendű árukat hozza forgalomba és üzembehelyezésével a termelést fokozni igyekszik, a keresletet még mindig nem képes kielégíteni. Az üzletmenet mindjobban megélénkül, a teljes kifejlődést azonban a pénzhány még mindig gátolja. Nyersvasban még ma is importra vagyunk

utalva, de a behozatalt a vámvédelem oly súlyos terhek elé állítja, hogy az importtal foglalkozó cégek nem képesek a külföld által nyújtott előnyöket teljes mértékben kihasználni. A helyzet ugyanis ma az, hogy a külföldi gyárak bár 6—8 százalékos hitelt bocsájtanak a kereskedők rendelkezésére, azonban a valuta fluktuációja folytán a kereskedő nem tudja ezt az olesó és kedvező kamatfeltételeket kihasználni. A kereskedőnek ugyanis az eladás után azonnal fedezni kell tartozásait nemes valutával és így nem képes bevárni azt, míg a fizetési határidő bekövetkezik, mert nincs abban a helyzetben, hogy a későbbi valutavásárláskor esetleg mutatkozó diferenciákat vállalja. A külföldi gyárakkal dolgozó cégek a valuta stabilizációjától várják egy kereslet megélénkülését, mint az árak esökkenését. A mai árak egyébként a következők:

— Belföldi vas alapára 11.10 lej ab Cluj, a broncevas 12.25 lej ab Cluj, horgonyozott vaslemezek 18 milliméteres 24 lej, 20 milliméteres 25.50 lej ab gyár. Vasgerenda 13 lej ab Cluj. Ezen árak a valutastabilizáció és a megélénkülő külföldi behozatal folytán valószínűleg esni fognak.

(Dr. Pa.)

Orele de birou in intre-prinderile spirtuoase

Camera de Comerț și de Industrie din Cluj publică următoarea decizie:

„Ministerul Muncii cu ordinul No. 25888 din 17 August 1928 a dispus următoarele cu privire la orarul de lucru în birourile întreprinderilor cari se ocupă cu comerțul băuturilor alcoolice, transportând bere, vin și alte beuturi spirtuoase:

1. Închiderea birourilor la amiazi se face la ora 12 și vor rămâne închise până la ora 14, iar seara lucrul în aceste birouri va înceta la ora 18.

2. Un funcționar de inspecție poate fi reținut în lucru după ora 18 până la ora 21, cu condiția ca acestui funcționar să i-se asigure timp liber în aceeași zi în așa fel ca să nu facă mai multe ore de serviciu zilnic decât ceilalți funcționari din birou.

3. Aceste birouri vor comunica în scris Inspectoratului Muncii și Prefecturii Poliției numele funcționarului reținut în lucru în felul arătat la punctul 2) precizându-se împărțirea timpului de lucru zilnic al acestui funcționar.

A stabilizáció után alap-tőkés emel a „Resica Vas-művek és Uradalmak Rt.”

Egyes jelentések szerint a Resicai Vasművek és Uradalmak Rt. igazgatósága a közeljövőben érdekes tranzakciót készül realizálni. A lap értesülése szerint a Resica felemeli alap-tőkét és a tranzakció folytán az angol Wickers-Művek a berlini Mendelsohn Banknál és a berlini Államvasut Társaság vállalnak újabb érdekeltségeket a Resica részvényei pakettjénél.

A tranzakciót az újabb angol és német tőke bekapcsolódása emeli az ország ipari életében jelentőssé. Valószínűnek látszik, hogy a tranzakció befejeztével a Resica részvényeit, amelyeket eddig csak a bukaresti tőzsdén jegyeztek, a külföldi tőzsdéken is kotírozni fogják. A Resica közgyűlését a stabilizáció utánra hívják össze.

Málnási Mária Forrás!

Természetes alkalikus sós gyógyvíz.
A legjobb nyálkoldó gyógyszer.
Gyomorégést azonnal megszüntet!
Mindenütt kapható.

**Kútkezelőség
Brassó.**

Frații SPITZ Testvérek

Producenți de lemne, comercianți de cereale
și produse, reprezentanți
de mori

Fatermelők, gabona- és
termény-kereskedők,
malomképviseletek

ARAD

Holzproduzenten, Getreide
und Productenhändler,
Mühlenvertretungon

Bulev. Regina Maria

9

Telefon: 7—19. — Telegram: Frații Spitz Arad.

Kielégítő eredménnyel végzi munkásságát az erdélyi és bánági sörgyárak kartel-szövetsége

A sörkartel célja intenzívebbé tenni a sörfogyasztást és megszüntetni az extremitásig tolhajtott káros konkurenciát

Mint ismeretes, az erdélyi és bánági sörgyáraknak hónapokon keresztül tartó tárgyalások után sikerült létrehozni a sörkartelt, amelynek tagjai sorában ma már ott találjuk az összes nagy erdélyi és bánági sörgyárakat, és pedig: a kolozsvári „Ursus” (volt Czell-féle) sörgyár, a nagyváradi Dréher-Haggenmacher sörgyár, a Tordai Sörgyár Rt., a Temesvári Sörgyár Rt., a marosvásárhelyi Bürger Albert-féle sörgyár, továbbá az Ujaradi Sörgyár, a Drei Eichen, a Thomas Binder nagyszabasi sörgyárak, a Fischer sörgyár (Cielova), a besztereci, naszói és nagyszentmiklósi sörgyárak, amelyek aláírták a kartelszerződést, illetve már a tavaszi kampány megindulásakor tagjai lettek a Sörközpontnak, valamint a brassói Czell Károly-csoport, amely magával vonva a Luther- és az Azuga-sörgyárakat, szintén belépett a sörkartelbe.

A nemrégén létrejött sörkartel eddigi működése kedvező hatást idézett elő az erdélyi és bánági sörpiacon. A kartel eddig mindenben beigazolta a megalakulásához fűzött reményeket és betölteni látszik azt a hiradást, amelyet Schiessel Richárd, a Tordai Sörgyár Rt. igazgatója a napokban a következőképp körvonalazott:

— A sörközpont célja az, hogy a söripar jelenlegi egészségtelen helyzetét szanálja, anélkül azonban, hogy a vendéglősök és a fogyasztók érdekeit bármilyen tekintetben is sértené, vagy veszélyeztetné.

— A Sörközpont célja az, hogy megszüntesse az elburjánzott és egészségtelen kihitelezési viszonyokat, biztosítsa a gyárak zavartalan termelését és

Romániában állandó nívón tartsa és fokozza a sörfogyasztást.

A sörfogyasztásnak tagadhatatlan szociálpolitikai jelentősége van és a sörfogyasztás szoros összefüggésben van az általános kultúrnívóval is. Útalok e tekintetben arra, hogy azokban az országokban, ahol a kultúra magasfokú, mint például

Angliában, Németországban és Belgiumban, a sörfogyasztás is lényegesen nagyobb a kisebb kultúrájú országokkal szemben,

amelyekben a sört szesz helyettesíti.

— Hangsúlyozni akarom, hogy a sörgyárak megállapodásai nem lépik túl azokat a kereteket, amelyekhez hasonló szervezetet ma már minden iparág létesített, de egyúttal nem hagyhatom megemlítés nélkül azt sem, hogy a legnagyobb sörfogyasztó államokban sokkal szigorúbb szabályokkal fennálló szervezetek az összes érdekeltek legnagyobb megelégedésére működnek.

— A romániai sörgyárak normálárakat igyekeznek termékeikért elérni. Eddig is tartózkodtak és

a jövőben is tartózkodni fognak a fogyasztóközönség rovására az indokolatlan áremelésről.

A Sörközpont viszont azt is akarja, hogy a sörraktárosok és vendéglősök is

a legális haszon mellett legyenek abban a helyzetben, hogy iparukat eredménnyel folytathassák.

— A Sörközpont tagjai a jövőben is kielégítik a vendégipar jogos igényeit, a kartelszerződés imperative előírja, hogy

az eddig élvezett hitelekkel indokolatlanul felmondani nem szabad

és minden vendéglős és sörraktáros részére — megfelelő bonitás esetén — a jövőben is meg kell adni azt az árúhitelt, amely a raktáros, vagy vendéglős jogos igényének megfelel.

A „Creditul Extern” Bergman-álosztályt létesített Kolozsváron

A „Creditul Extern S. A. Buenrestii”, amely mint ismeretes a Bergmann Elektrizitáts Werke A. G. romániai kizárólagos képviselőjét tartja tulajdonában, a kolozsvári Elektrokommersz felszámolása folytán a világhírű Bergmann-gyártmányok bevezetésére az erdélyi és bánági fogyasztó piacokon, kolozsvári székhellyel eladási irodát és raktárt létesített.

A kolozsvári Bergmann-álosztály vezetésével Frankfurter Imre elektromérnököt bízta meg a bukaresti cég. Az új elektrotechnikai vállalatot

— Védi a Sörközpont a vendéglősöket abból a szempontból is, hogy eltiltja a Sörközpont tagjait attól, hogy új söresarnokok létesítését elősegítsék és ezzel versenyt támasszanak a régi, megalapozott étermeknek és vendéglőknek. A Sörközpont megalakítása a romániai sörgyárak részéről

jogos önvédelmi harc, amely azonban nem érinti a vendégiparosok és a fogyasztók érdekeit

semmiféle tekintetben.

A nyilatkozatból tehát nyilvánvalóan kitűnik, hogy a sörkartel programja idejében jött, mert megszüntette azt az elkeseredett harcot, amely az egymással konkurráló gyárak között feszült helyzetet teremtett, ami nem egyszer komoly felborulással fenyegette a piac nyugalmát.

„Creditul Extern S. A. Sectia Bergmann Biroul Cluj” név alatt cégjegyezték a kolozsvári törvényszéken, iroda helyiségeit pedig Str. Memorandului 8. szám alatt nyitotta meg.

A Creditul Extern kolozsvári raktárának és eladási irodájának működése kedvező hatással lesz a piacra nézve, mert a silány és megbízhatatlan áruk helyett a világhírű Bergmann-gyártmányok kerülnek majd forgalomba. A kolozsvári lerakat már meg is kezdte működését Frankfurter mérnök szakkerüi igazgatása mellett.

Az ősz folyamán új alapokra fektetik a romániai nemzeti ipar védelmét

A nemzeti ipar megvédéséért leszállítják a vasúti fuvardíjszabást — A vámtarifát is ilyen irányban módosítják — Készül az új iparpártolási törvény

Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság bukaresti szerkesztőjének ségélől

Az ipari testületek részéről számos intervenció történt a gazdasági kormánynál a jelenleg érvényben levő nemzeti iparpártolási törvény módosítása érdekében. Az intervenciók nyomán az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium vizsgálat tárgyává tette a kérdést és

megállapította, hogy teljes mértékben helytállóak azok a kifogások, amelyeket az érdekeltek emeltek a törvény egyes szakaszai ellen.

A minisztérium elhatározta, hogy a közeljövőben jelentős módosításokat fog eszközölni a jelenleg érvényben levő törvényeken, hogy ezáltal előmozdítsa a nemzeti iparvédelem koncepciójának realizálását.

A kérdés tanulmányozására a kereskedelmi és iparügyi minisztérium egy speciális bizottságot küldött ki, amely a hasonló természetű külföldi törvények összehasonlításával megkezdte a modifikáláshoz szükséges anyag összeállítását.

Biztos forrásból nyert értesüléseink szerint

elsősorban arról van szó, hogy a Cfr, horribilisan magas díjszabásait jelentős mértékben redukálni fogják, amely lényeges könnyítéseket jelent a nemzeti iparra nézve,

továbbá a vámmomenklaturákon is olyan természetű módosításokat fognak eszközölni, amelyek megfelelnek a nemzeti ipar eminens érdekeinek.

A kormány elhatározta, hogy

különösen azon gyárak működését fogja nagyobb iparpártolási kedvezményekkel előmozdítani, amelyek mezőgazdasági gépek gyártására vannak berendezve,

tekintve, hogy az országban annyira nélkülözhetetlen mezőgazdasági cikkek importja valósággal megbénítja a belföldi mezőgazdasági életet. Ugyanakkor azt is tervbevétték, hogy azon gyáraktól megvonják a kedvezményeket, amelyek nélkülözhető luxuscikkeket gyártanak.

Amennyiben a körülmények megengedik és a bizottság hamarosan elkészülhet az anyaggyűjtéssel, úgy még karácsony előtt elkészül az új iparpártolási törvény, amely teljesen új alapokra fogja helyezni a nemzeti iparvédelem princípiumát a valóságban is.

Országos hálózattal rendelkező új hitbizományi iroda Temesváron

Temesvári szerkesztőségünk jelenti: Temesvár pénzpiaca a legdifferenciáltabb az országban és régóta szükségét érezte egy összekötő szervnek amelynek a segítségével a publikumot a pénzforrásokkal kapcsolatba hozza. Különösen aktuálisá tette egy ilyen gazdasági szerv létesítését a küszöbön álló stabilizáció, amely előreláthatólag egyengetni fogja a külföldi nevezetesen a nyugati piacokról beözönlő elhelyezkedni kívánó tőkéket.

Az egész Erdélyi piac a csontjájáig kiéhezett és nélkülöz a gazdaságot életető rövid és hosszú lejáratú törlesztéses kölcsönöket, a béke nicájú olesó deviza hitelek

és itt jut különös jelentőségre és eléggé nem hangsúlyozható fontosságra az a körülmény, hogy két kiváló és általánosan ismert temesvári pénzügyi szakember, Csányi Pál és Hajdu Zoltán, felismerve a küszöbön álló, nagy horderejű gazdasági változásokat és a publikum érdekeit, egy egész országra kiterjedő bankbizományi és általános ügyintézési irodát nyitottak Temesváron, amely iroda kitűnő bel- és külföldi összekötő tevéseivel és vezetőinek rátermettségével egy oly kapcsolatot fog a közönség és a pénzforrások között teremteni, melynek gyümölesait a bánáti piac nagy eredménnyel fogja elkönnyvelhetni.

Erdély nagyobb goepontjának li-gyelme ráterelődött már az ujonnan nyílt temesvári bankbizományi irodára, amely nem csak külső formájában, hanem üzleti stílusában a szolid, békebeli mentalitás újraéledését jelenti. A konjunkturában gombamódra elszaporodott s azóta elünt intézeteseké után örvendetes jelen-ség és üdítőleg lat, hogy végre a kevésbé verzirt publikum megtalálhatja pénzügyi és egyéb közgazdasági műveleteiben azt a vezető, gondos kezét, mely őt mindenkor törekvéseiben célhoz juttatja és megóvja attól, hogy kihasználják és tapasztalatlanságát súlyosan megsarcollják. Az új iroda célja elsősorban a közönség megvédelmezése, azzal, hogy jó kölcsönöket kaphasson, vagyontárgyak, házak, földek vételénél, vagy eladásánál hátrány ne érhesse, vállalja hibájukon kívül fizetési zavarokba jutott cégek kiegyeztetését, kontrollálja a belföldi piacot és mint információs szerv úgy befelé mint kifelé az ország közgazdasági életének egy jelentős tényezője.

Az új bankbizományi cég az egyszerű és nem kiabáló: Csányi és Hajdu néven etablirozta magát Timișoara, Belváros Börze u. 3. az új Olariu-féle palotában levő földszinti ucai helyiségben és akik a cég vezetőit Csányi és Hajdu bankigazgatókat ismerik, nyugodtan rábizzák érdekeik képviselőt a két kitűnő szakférfi kezére, akik a bánáti piacon mindenkor csak elismeréssel és köztisztelettel találkoztak.

DIANA sós borsesz, vezérképviselet „GEA” KRAYER. Fő-lerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

La 5 Septembrie va avea loc licitația publică pentru furnizarea traverselor necesare C. F. R. pe anul 1929

Din cauza deselor șicane și nedreptăți, situația producătorilor de traverse a devenit insuportabilă — În atenția factorilor competenți

Intr'unul din numerile trecute ale ziarului nostru, am anunțat, că CFR. pentru anul acesta, nu intenționează să publice licitație publică, pentru aprovizionarea consumului său, cu traverse. Hotărârea aceasta a Direcțiunii CFR., a umplut de îndreptățită supărare, toate cercurile producătorilor de traverse. Dar, fiindcă această situație nu putea dămni timp îndelungat, necesitatea urgentă a făcut ca Direcția generală CFR. să-și schimbe hotărârea anterioară și să publice totuși licitație publică, pentru aprovizionarea ei, cu traverse. Intervențiile oficiale au și avut rezultatul lor, întrucât Direcțiunea generală CFR., a hotărât ca ziua de 5 Septembrie să țină licitație publică, pentru aprovizionarea consumului său, cu material de traverse. Licitatia se va ține la data amintită, la București, în palatul Direcțiunii generale CFR. Aprovizionarea cu traverse se va face exclusiv cu lemnul de stejar și fag.

Înainte de ținerea importantei licitații, am avut ocazia ca să vorbim cu unul din producătorii de traverse interesat în cauza, care a relatat în cele ce urmează neajunsurile producătorilor de traverse:

— Direcțiunea Generală CFR. — spune informatorul nostru a publicat deja condițiile de licitație, acestea rezultă, că direcțiunea Căilor ferate pentru anul viitor intenționează să se aprovizioneze cu o cantitate de 500 mii buc. traverse cal. II-a și III-a, 500 mii bucăți traverse vicinale, 500 mii bucăți traverse de 1.50 cm., 200 mii bucăți traverse pentru linie îngustă, 500 mii bucăți traverse de stejar, precum și un milion de traverse de fag.

— Spre deosebire de obiceiul de până acum, stocurile de traverse înșirate mai sus, CFR. le trece în bugetul de cheltuieli ale anului 1929, ceea ce înseamnă că

producătorii indiferent dacă furnizează acum sau mai târziu traverse licitate, nu pot să-și ridice pretențiile decât din bugetul anului ce urmează.

— Bucuria producătorilor de traverse — cunoscând atitudinea Căilor ferate române — n'a fost decât parțială, atunci când CFR. a publicat această licitație, fiindcă se temeau de toții de așa zisele: „probe de licitație”. Sperăm totuși, că CFR., a cărei stocuri de traverse s'au epuizat, simțind lipsa unei noi aprovizionări cu traverse, cu atât mai mult, cu cât stocurile epuizate n'au mai fost completate cu noi cumpărări,

nu va pune producătorii de traverse în neplăcuta alternativă prin faptul, că licitația publicată ca serioasă, să fie contramandată în clipa din urmă,

fiind înlocuită numai printr'o probă de licitație”.

— Acest procedeu a CFR., ar atinge foarte mult interesele producătorilor de traverse, întrucât aceștia, luând în serios oferta căilor ferate, s'au aprovizionat la rândul lor cu

mari stocuri de traverse, pe cari în cazul dacă CFR., nu le cumpără, ar rămânea în depozitele producătorilor, neputându-le valorifica, după ce procurarea lor a necesitat încă și sume considerabile.

— De aceea producătorii de traverse, sunt pe de parte de a lua în mod serios aceasta publicație de licitație. Politica economică din ultimii ani a CFR., servește ca viu exemplu pentru aceia, cari vor să-și explice ținuta plină de rezervă a producătorilor de traverse. Imprejuraarea aceasta

strică foarte mult din prestigiul și seriozitatea Căilor ferate române.

Vor veni vremuri când CFR., va avea nevoie cu adevărat de materie de traverse, și atunci e foarte puțin probabil ca să găsească furnizori serioși, cari să-i procure materialul necesar, mai ales dacă CFR., va continua și pe mai departe aceasta politică de mister și surprize.

— Chiar admitând cazul că CFR., într'adevăr a ținut licitația pentru aprovizionarea ei cu traverse. Continuile șicane și neplăceri la cari sunt supuși din cauza regimului înspăimântător, aceia, cari au reușit să câștige pentru ei dreptul de furnizare a traverselor, descurajază complet pe producători. Îndeosebi

impedimente mari întâmpină producătorii atunci când reclamă achitarea sumelor de aprovizionare.

Un întreg calvar au de urecat până în momentul când administrația C. F. R., se hotărăște să le achite costul traverselor.

— Aceste anomalii lezează îndeosebi interesele micilor producători, cari

nedisponând de capitaluri de acoperire, nu sunt în stare să țină piept la licitații, ofertelor dictate de producătorii cu capitale mari.

Într'ăși o greșală a cărei grave consecințe tot CFR., le înregistrează. Micii producători pot să procure material mult mai ieftin decât engrosiștii, ceea ce înseamnă un enorm favor pentru CFR.

— Dar nici pentru marii producători nu sunt deloc avantajoase furniturile acestea. Lipsiți de capitalul investit o lungă vreme, sunt stânjeniți îngrozitor în diferitele lor transacții.

uni. Pe urmă, capitalul investit din lipsă de dobânzi, nu se poate fructifica. Într'ăși o mare pierdere pentru producători.

— Și încă ceva: Funcționarii C. F. R. nu se poartă cu furnizorii CFR. așa cum se obișnuiește să se poarte

cineva, cu comercianții cinstiți. Le pun la fiecare pas greutăți și șicane de orice fel. Alte descurajeri pentru furnizorii Căilor ferate române. Direcțiunea generală CFR., e datoare să schimbe, prin aspre corective și anomaliile acestea.

Comercianții din România sunt nemulțumiți cu actuala modificare a legii speculei

Negustorii vor înainta un memoriu guvernului, pentru ca acesta să ia urgente măsuri de înfrânare a speculei ilicite

Modificarea regulamentului legii speculei, apărut acum câteva zile n'a mulțumit deloc așteptările comercianților din țară. Nemulțumirile față de noua modificare a acestui regulament, au determinat ca Sindicatul comercianților din Ardeal și Banat, să intre în contact cu sediul principal al Sfatului Negustoresc din București, pentru ca împreună să pornească o energetică campanie pentru revindicările drepturilor lor lezate.

Conducerea sediului principal al Sfatului Negustoresc, a acceptat propunerea Sindicatului comercianților din Ardeal și Banat, raliindu-se la mișcarea acestora, astfel

că secțiunea aceasta nu mai are astăzi caracter local, ci prin întinderea ei în întreaga țară, a luat caracter general.

Tratativele tot mai intensive, au ajuns până acolo, încât negustorii din întreaga țară își vor manifesta încurând nemulțumirile printr'o importantă demonstrație.

Sindicatul comercianților din Arad și Banat, precum și conducerea Sfatului Negustoresc, în comun acord au hotărât, ca toate corporațiunile negustorești aparținătoare Sindicatului din Ardeal și Banat, cât și filialele aparținătoare Sfatului Negustoresc, Duminecă, în ziua de 26 August, ora 10 dimineața în centrele corporațiunilor și filialelor lor,

vor ține mari întruniri, în cari accentuând solidaritatea tuturor comercianților din țară,

vor elabora și vor vota o unică și similiară moțiune.

Textul acestei moțiuni va fi următorul:

Moțiune

Comercianții întruniți astăzi Duminecă 26 August 1928, ora 10 dim. luând în discuție modificarea adusă regulamentului legii speculei protestează împotriva menținerii mai departe a acestei legi cu caracter vexatoriu și anti-economic.

Față cu condițiunile grele în care trăește astăzi comerțul românesc și ținând seamă de consecințele rele,

ce decurg pentru întreaga economie națională prin îngrădirea, ce se aduce libertății comerțului, cerem onoratului Guvern și țină seamă de dezideratele clasei negustorești abrogând cu totul legea zisă pentru înfrânarea speculei ilicite.

Pentru aducerea la îndeplinire a dezideratului de mai sus dăm mandat deplin Uniunii Generale a Sfatului și Corporațiunilor Negustorești din România și rugăm Comitetul de conducere să intervină pe lângă organele în drept pentru ca legea zisă a speculei să fie abrogată.

Corporațiunile și filialele negustorești vor trimite apoi această moțiune președinților Sindicatului Comercianților din Ardeal și Banat și aceluia a Sfatului Negustoresc, cari o vor recapitula într'un lung memoriu, pe care îl vor trimite guvernului.

Nu ne îndoim, ca guvernul în timpul cel mai scurt, va reglementa din nou regulamentul de aplicare a legii speculei, — de astădată însă just și echitabil, — astfel ca negustorii din întreaga țară să nu mai fie legați în drepturile și interesele lor. Ar fi un pas uimitor spre armonia definitivă a economiei naționale.

Banca Românească a început edificările pentru amenajarea palatului sucursalei ei din Cluj

La vremea ei, am scris că Banca Românească a cumpărat pentru sucursala ei din Cluj, edificiul hotelului „Parisien” aparținător firmei vieneze Neumann. Direcțiunea băncii a început lucrările acum pentru amenajarea localului sucursalei, dictate de nevoile și interesul acestei mari instituțiuni financiare. Lucrările de amenajare, vor dura aproximativ două luni. După terminarea lucrărilor sucursala Cluj a Băncii Românești se va muta în noul ei palat. După informațiile ce le deținem, parterul va fi pus la dispoziția băncii, iar etajul I va fi închiriat de particulari, apartamentele din etajul II vor fi transformate ca locuințe pentru funcționarii băncii.

Banca Industrială și Comercială S. A. din Cluj, cu începere din 1 August a. c. și-a mutat birourile din Str. General Neculcea în Str. Gheorghe Barițiu No. 16.

A cluji Ipari és Kereskedelmi Bank Rt. iro. ahelyiségeit augusztus 1-vel áthelyezte Str. Gheorghe Barițiu 16. szám alá.

Kolozsvári Kereskedelmi Bank Rt.

Str. Memorandului 1.

Alapítva: 1885.

Fiókok: Mócs, Mezőorményes, Nagysármás, Szilágycseh, Zilah

**Betéteket legelőnyösebben gyűmölcsöztet.
Kölcsönöket folyósít.**

Szeptember 5-én Bukarestben talpfaárlejtést tart a C. F. R.

Súlyos panaszok az árlejtések körül uralkodó tarthatatlan rendszer miatt — A C. F. R. nem fizeti rendszeresen a talpfatermelőket — Az árlejtés feltételei és módozatai

Lapunk egyik legutóbbi számában beszámoltunk arról, hogy a CFR az idei évre nem szándékozik talpfaárlejtést kiírni. Az államvasutak határozata az érdekelt talpfatermelők körében érthető elkeseredést váltott ki. Miután azonban a termelőknél hatalmas talpfakészletek állnak raktáron, lépések történtek az államvasutak igazgatóságánál az idei talpfaárlejtés megtartásáért. Ezeknek az intervencióknak tudható be, hogy

a CFR vezérigazgatósága megváltoztatva eddigi álláspontját, elhatározta, hogy szeptember 5-én talpfaárlejtést tart a központi vezérigazgatóság bukaresti épületében.

A szeptember 5-én megtartandó versenytárgyaláson a CFR teljes bükk és tölgytalpfa ellátásáról fognak dönteni.

Munkatársunk a nagyjelentőségű versenytárgyalás előtt beszélgetést folytatott egy erdélyi talpfatermelővel, aki az alábbiakban tárta fel a talpfa termelők sérelmeit.

A versenytárgyalás részletei

— A CFR vezérigazgatósága, — mondotta informátorunk, — már ki is tüzte a versenytárgyalás feltételeit és azokból kitűnik, hogy az államvasutak igazgatósága a jövő évre 500 ezer darab normál, ötszáz-ezer másod és harmad osztályu talpfát, 500 ezer darab vicinális talpfát, 2000 ezer darab 150-es keskenyvágnányu talpfát, 500 ezer darab tölgytalpfát, továbbá egymillió darab bükkfát szándékozik vásárolni.

— Az eddigi szokástól eltérően

a CFR a fent elsorolt talpfa-stokkokat az 1929. évi költségvetésének terhére szerzi be

olyformán, hogy a tapfamennyiséget szükség esetén venné csak át teljes egészében és ami a leglényegesebb, akár mikor szállítanánk is, csak a jövő év folyamán fizetne.

A „próbaárlejtés“ hátrányai

— A talpfatermelők öröme, — ismerve a CFR eddigi magatartását, csak részleges volt, akkor, amidőn nyilvánosságra került a talpfaárlejtések kiírása, tekintve, hogy mindenki fél az eddigi precedensből ismert próbaárlejtésektől. Reméljük, hogy a CFR, — amelynek a kiírt talpfa-mennyiségre bármilyen körülmények között is szüksége van, mert hiszen az idők folyamán kifogyott talpfa-készleteit újabb vásárlásokkal nem pótolta, — ezuttal nem fogja kellemetlen alternatívák elé állítani a talpfaárlejtőket ezáltal, hogy a kiírt versenytárgyalást nem tartja meg ténylegesen, hanem „próbaárlejtés“ — egyszerűsíti le az egészet, komoly vásárlás helyett.

— Közismert tény ugyanis, hogy a termelők, akik komolyan vették a CFR árlejtési közleményeit és hittek abban, hogy az államvasutak vezérigazgatósága valóban pótolni akarja a nélkülözhetetlenül szükséges anyagokat, komoly ajánlatokkal vettek részt ezeken az árlejtéseken, amelyekről végül is kiderült, hogy

horribilis költségeket okozott a termelőknek, akik eladni nem

tudtak, mert az árlejtés csak próbajellegű volt.

Ha pedig a CFR-nek nem sikerült volna bármely esetben a versenytárgyalást próbajellegűvé leegyszerűsíteni, úgy rendszerint megsemmisítették az árlejtések eredményeit.

— A CFR eddigi politikájának minősíthető, hogy a talpfatermelők távolról sem veszik oly komolyan a CFR versenytárgyalásait, mint ahogy azt az ilyen természetű gazdasági aktusok megkivánnák. Ez a körülmény

feltűnően sokat árt a CFR árlejtések komolyságának és presztízsének.

El fog majd jönni olyan idő is, amikor a CFR-nek valóban nélkülözhetetlen lesz a materia, de amennyiben továbbra is ezt a politikát űzi, úgy igen valószínűtlen, hogy minden esetben sikerülne komoly ajánlatokat is találni az ország területén szállítások perfektuálására.

Kibirhatatlan anomáliák az államvasutaknál

— Tegyük fel, hogy a CFR komolyan megtartotta a talpfaárlejtést. Ebben az esetben a talpfatermelők, akiknek sikerült a szállítási jogot elnyerni, olyan sorozatos kellemetlenségeknek vannak kitéve, amelyek a rendszer tarthatatlanságaiból fakadnak. Ezekre a bajokra külön fel kell hívunk a CFR vezetőségének figyelmét. Ezek

a divatossá vált akadálygördítések és munkamegnehéztések nem válnak előnyére a CFR adminisztrációjának és belső hitelének.

Elsősorban arról van szó, hogy a kiutalások és kifizetések körül olyan akadályok tornyosulnak, amelyek valóságos kálváriajárássá teszik a termelők munkáját. Midőn kifizetésre kerülne a sor, az illetékes tényezők teljesen érthetetlen módon

igérgetésekkel ódazzák el a termelőre létfontossággal bíró problémát, a díjak és járandóságok kifizetését

és így előfordul az, hogy az érdekelteknek néha hetekig sőt hónapokig kell várakozniuk Bukarestben arra az alkalmas pillanatra, amelyben hozzájuthatnak jogos követelésükhöz. A pénz kifizetése is olyan körülményes, hogy azon nem ártana bizonyos kedvező módosításokat eszközölni.

— Ezek az anomáliák

különösen sérelmesek a kisebb termelők szempontjából, kik nem

rendelkeznek nagyobb forgó- és termelési tőkével

és így nincsenek berendezkedve arra, hogy felkészületlenül hosszabb lejáratu hitelt nyújtsanak az államvasutak pénztárának. A rendszer folytán a kisebb talpfatermelők bekapcsolódása a CFR talpfaszükségletének ellátásába, valósággal lehetetlen. A vasutara nézve ez a körülmény hátrányos, mert

a kistermelőktől olcsón és jutá-

A szövetkezetek központja kölcsön ügyében tárgyal a gabonakampány költségeinek fedezésére

Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság bukaresti szerkesztőségétől

A kormány részéről több határozott ígéret hangozott el arra vonatkozólag, hogy az államkincstár minden lehető eszközzel támogatni fogja anyagilag a gabonakampányt, amelyre tudvalevőleg az összes agrárállamokban nagy előkészületek történtek. Tekintve azonban, hogy a kormány támogatása nem biztos, mivel nem állnak rendelkezésre a szükséges összegek,

a Szövetkezetek bukaresti központja elhatározta, hogy a nem-sokára meginduló őszi gabonakampány lebonyolítására egy nagyobb mennyiségű külföldi kölcsönt fog perfektuálni,

amely kedvező feltételek esetén teljesen kizárná az állami támogatás szükségességét.

Biztos forrásból nyert értesüléseink szerint

a Szövetkezeti központ megbizta Victor Slăvescut, a Centrala Coo-

perativelor adminisztrátor deleguejét, hogy az intézmény gabonaszükségletei számára egy nagyobb összegű kölcsön ügyében megkezdje

külföldön a tárgyalásokat.

A kölcsöntárgyalásokkal megbizott Victor Slăvescu, Cercel vezérigazgatót hívta segítségül, akivel már meg is tették a szükséges lépéseket a kölcsöntárgyalások lebonyolítására. A megbizottak egyelőre

a bécsi Gertraideaktien Gesellschaft-al vették fel a tárgyalások fonalát.

A bécsi pénzügyintézet egyik megbizottja a napokban már meg is érkezett Bukarestbe és így remélhető, hogy a közeljövőben sikerül nyelbeütni a gabonakampány finanszírozására szolgáló külföldi kölcsönt. A kölcsön feltételei és részletei egyelőre ismeretlenek.

Fabrica de zahăr din Chitila își mută întreprinderea în Bănat

Nu se va înființa o nouă fabrică de zahăr în Bănat

In ultima vreme, ziazele s'au ocupat pe larg cu știrea că la Timișoara un consorțiu financiar, plănuește să înființeze o nouă fabrică de zahăr. Din sursa bine autorizată suntem îndreptățiți să desmînțim pur și simplu știrea aceasta, ca necorăspunzând realității. In schimb anunțăm că fabrica de zahăr din Chitila, apartinătoare cercurilor de interese ale Băncii Românești, plănuește să-și mute întreprinderea în apropierea Timișorii. In

urma acestui plan toate combinațiile din ultima vreme, cu privire la înființarea unei noi fabrici de zahăr în Bănat, s'au spulberat. Foarte probabil ca viitoarea campanie de zahăr a fabricii din Chitila să fie pornită din noua ei reședință, în împrejurimile căreia plănuește să samene o enormă cantitate de sfeclă de zahăr. Motivul principal ca fabrica de zahăr din Chitila să-și mute întreprinderea, residă în faptul, că împrejurimile Bucureștilor unde se află actuala fabrică din Chitila, nu sunt în stare să aprovizioneze insuficientă cantitate fabrica, cu sfeclă de zahăr.

BEREA „URSUS“ este excelentă
Az „URSUS“ sör a legjobb

Sulyos válságba jutott Románia bányáipara

Különböző nehézségek folytán másfélmilliárd lejjel csökkent a román bányáipar termelése – Mit láttak Romániában a külföldi bányászakértők?

Néhány nappal ezelőtt külföldi szakértők végigjárták Románia nagyobb bányáit, hogy tanulmányozzák a román bányáipar helyzetét. Az inspekciós körut nem járt a legkedvezőbb eredménnyel, mert a külföldi szakértők egészséges fejlődés helyett negatív eredményekre bukkantak, ami nyilvánvaló bizonyítéka, hogy a román bányáipar sulyos válságba jutott.

Erről tanuskodik egyébként a nemrég közzétett hivatalos állami statisztika is, amely tudvalevőleg kimutatja, hogy

másfél milliárd lejjel csökkent az utóbbi hónapokban a román bányáipar termelési kontingense.

A hivatalos statisztika szerint a bányáipari termelés értékében 1926-ról 27-re eső csökkenés állapítható meg. 1926-ban ugyanis a termelés értéke 12 milliárd 184 millió 399 ezer 276 lej volt, szemben a tavalyi 10 milliárd 612 millió 177 ezer 147 lejjel, ami tehát

ami tehát másfélmilliárd lejes értékesítésnek felel meg.

A külföldi tőke igen intenzív érdeklődést mutatott a romániai bányáipar iránt és tulajdonképpen ez az oka annak, hogy ebben az iparban az investált tőke állandó növekedést mutat.

A bányáiparnak legjelentősebb iparága,

a petróleumtermelés, Romániában igen szép eredményeket mutat fel.

A petróleumműzők kitermelésével 1927-ben 224 részvénytársaság közül 148 volt 10 milliárd 981,023.675 lej befizetett alaptőkével, 29 vállalat 12 millió 668.020 fontsterling befizetett részvénytőkével s 44 francia, belga frank és olasz lira alaptőkéjű részvénytársaság egy milliárd 144.633.700 frank befizetett részvénytőkével, valamint 3 vállalat 2,050.000 holland forint részvénytőkével.

A romániai petróleumtermelés tehát körülbelül 31 milliárd papírléj tőkebefektetéssel dolgozott 1927-ben.

Ezeknek a petróleumvállalatoknak a tavalyi nyers petróleumtermelése 3,699.354 tonna volt 6 milliárd, 106,705.692 lej értékben az előző évi 3,344.415 tonnával 7 milliárd, 392,769.540 lej értékkel szemben.

1927-ben az említett petróleum tonnamennyiségből a romániai finomítók 3,533.346 tonnát dolgoztak fel. Ebből a következő petróleumtermékeket kapták: benzín 840.340, világító petróleum 574.170, olajok 319.009 és üledék 1,722.194 tonna mennyiségben. Ebből belföldön felhasználtak 35 százalékot, külföldre küldtek 55-öt.

A szén-, érc- és kőbányák kitermelési jogának 95 százaléka magántulajdonban van

és mindössze 5 százalék az államé. A sóbányák ezzel szemben teljesen állami monopóliumot képeznek.

A szén-, érc- és kőbányák kitermelésével 1927-ben 60 részvénytársaság foglalkozott összesen 2 milliárd

233,499.186 lej befizetett részvénytőkével.

A széntermelés állandó növekedést mutat.

Ez nagyon elősegíti a fokozott exportszükséglet. 1926-ban a termelés 3,053.553 tonna volt 1927-ben pedig 3,223.468 tonna.

Fémtermelésben a vezetőserepet az arany viszi. 1926-ban 1731 kg. aranyat termeltek ki 753,293.329 lej értékben, 1927-ben pedig 2006 kg.-ot 224,690.035 lej értékben.

Nyersvasban 1926-ban 62.979 tonnát, tavaly 63.498 tonnát termeltek ki.

Elmúlt esztendőben

az állam 11 sóbányát tartott üzemben, melyeknek termelése 329.028 tonna volt

709,109.871 lej értékben.

Az ókirályságbeli Slanic termése 94.021 tonna volt, marosújvári 68.985. A monopól tavaly 353.495 tonna só adott el.

A kőbányák 1927-ben 2,331.991 tonna különféle követ és földet termeltek

221,556.739 lej értékben.

Romániában kétféle földgáz van, az egyik 2000—7000 kalóriájú, a másik, az erdélyi 8500. A petróleumtermelésnél mellékterményként nyert gáz termelése 186,726.175 köbméter volt 93,363.887.50 lej értékben. Ezen földgázból ipari célokra 184,107.271 köbmétert használtak fel.

A Sonametan és az UEG az erdélyi földgázkutakból 1927-ben 252 millió 011 ezer 786 köbméter gázt nyert. Az UEG, mint tudvalevő, 28 földgázkuttal rendelkezik, a Sonametan Sárnásnál és Kiskapusnál 25-tel.

A statisztika kimutatja, hogy

Románia bányáiparában 1927-ben 56.385 munkást foglalkoztatott, akik közül külföldi csak 459 volt.

Az adatokból általában kitűnik, hogy Románia bányáipara fokozatos fejlődést mutat, mely állandóan nagyobb és nagyobb tőkék befektetését követeli. Kétségtelen azonban, hogy itt is, miként a többi iparágban, nagyon várják már a stabilizáció bekövetkezését, amely egyedül volna képes a bányáiparnak is fejlődésében egy olyan lendületet adni, amit az megérdemel.

Tisztázni kell a temesvári Népáruház jogi helyzetét!

A közüzem — magánérdek?

Az Ardealul Economic — Erdélyi Közgazdaság Temesvár-bánsági szerkesztőségétől

A temesvári kereskedőknek hatalmas csoportja kereste föl a napokban a temesvári polgármesteri hivatalt. A temesvári kereskedők izgatott csapatát Hollinger Péter polgármester-helyettes fogadta, akinek a megjelent kereskedők előszóval előadták sulyos sérelmüket. Ráműtattak arra, hogy a temesvári Népáruház működése:

existenciálisan sujtja Temesvár férfi és női szövet- és divatáru kereskedelmét.

A kereskedők küldöttségének Szene Dezső a Deutsch Testvérek cég beltagja ismertette a helyzetet, azt tudniillik, hogy a bon, illetve vásárlási igazolvány alapján egisztaáló Népáruház milyen hatalmas előnyöket

élvez a siralmas viszonyok között vergődő kereskedelemmel szemben.

A temesvári kereskedők küldöttségének vezetője hangsúlyozta, hogy ilyen vásárlóigazolvánnyal nemesak akiket joggal megillet: a munkások és alkalmazottak rendelkeznek, hanem sokan illetéktelenek is!

Leghangsúlyozottabban azt kérik a temesvári kereskedők, hogy minden félreértés nélküli módon

tisztázza a város, hogy a Népáruház, melyet tíz év előtt a város pénzből létesítettek ma is városi vállalkozás-e avagy magánüzem.

— Ha városi üzem, — mondják a temesvári kereskedők, — akkor gyakoroljon ellenőrzést a város, ha pe-

dig magánüzem, szüntessék be a nagy kedvezményeket, melyben részesül!

A munkásjóléti vállalkozás nem lehet malaclopó köpenyge a magánérdekeknek!

Nagyon érdeklő a temesvári kereskedelmet, a Népáruház jogi helyzete s az ut, melyen ez a közüzem magánvállalattá alakult.

A polgármester helyettes kijelentése a „Népáruház” valóban... nem városi üzem.

— Akták tömege foglalkozik, — mondotta Hollinger — a Népáruház komplexumával, az állandó választmány is többször foglalkozott e megoldandó (!) ügygel...

Arra kérte a polgármester helyettes a kereskedőket, hogy panaszukat foglalják írásba, hogy újból foglalkozhasson a városi állandó választmány az ügygel.

Nekünk nem lehet vitás, hogy a nagy nehézségekkel küzdő temesvári kereskedelemnek panaszja: jogos. S a Népáruház ügyének tisztázása sürgős kötelessége a városi tanácsnak.

Három év alatt négyszerezére emelte termelési kontingensét az Aradi Cukorgyár Rt.

Lapunk legutóbbi számában az Aradi Cukorgyárral kapcsolatosan írott cikkünkben nyomdáhibá folytán több tévedés csuszott be és ezért a helyreigazított cikket teljes terjedelmében az alábbiakban adjuk közre:

Az országos terménykampánnyal egyidejűleg a romániai cukorkampány is megindul, amelyből a Banca Romanească érdekkörébe tartozó Aradi Cukorgyár Rt. előreláthatólag jelentős mértékben fogja kivenni részét. Az országoshírű aradi cukorgyár már a kampány megindulása előtt nagymértékben bővítette üzemait és több milliós investícióval, modern cukorfinomítót épített, amely lehetővé teszi a kockacukor intenzív előállítását is.

Az Aradi Cukorgyár Rt., három évvel ezelőtt létesült és nagyszerű irányításnak eredményeként három évi aktivitása alatt négyszerezére emelte termelési kontingensét. A gyár kimutatása szerint, megalakulásának első évében, 1926-ban 330 vagon kristálycukrot termelt, míg a következő évben termelési kontingense már meghaladta a 920 vagonot.

Az ideai cukorkampány prognózisa igen kedvező. A jó időjárás folytán 7000 holdnyi területen termelt cukorrépa vetés mintegy 8000 vagon termést biztosít. Ilyenformán az aradi gyár az ideai kampányban 1200 vagon termeléssel vesz részt, amely négyszerezést teszi ki az első termelési kontingensének.

Az aradi Cukorgyár Rt., az őszi kampányát augusztus 28-án kezdi meg. A gyár, nagykonceptiójú igazgatójának, Fringhian vezérigazgató szakszerű vezetése alatt teljes üzemmel dolgozik és jelenleg 600 munkást foglalkoztat üzemében.

Örömmel regisztráljuk az Aradi Cukorgyár Rt. hatalmas fejlődését, mert a kitűnően irányított gyár aktivitásával az ország cukoriparában jelentős helyet foglal el és a nemzeti ipar gyengülő energiáit produktív, alkotó munkájával kedvezően gyarapítja.

TAVASZI

márciusi!

B
BAK
K

DREHER

D
á
c
i
a

sörök

SZENT
GYÖRGY

O nouă lege pentru încurajarea industriei

Reduceri de transport pe C. F. R. și la tariful vamal — Să se încurajeze industria românească

Constatându-se că actuala lege pentru încurajarea industriei naționale nu mai corespunde nevoilor vremii, ministrul de industrie și comerț a decis completarea ei modificare.

La direcțiunea generală a industriei, o comisiune specială cercetează legiunile similare streine și pregătește materialul necesar modificărilor ce vor fi introduse în lege.

Se vor acorda și mai departe reduceri de transport pe CFR, la tariful vamal, impozite mai mici etc., însă numai acelor industrii de folos obștească și a căror producție reprezintă un procent mai ridicat în raport cu nevoile de consum.

ale populației. De asemenea mașinile necesare acestor industrii vor fi scutite de vamă la import.

O încurajare specială va mai fi acordată fabricelor de pluguri și unelte agricole ce se vor înființa. Fabricile ce lucrează obiecte de lux

sau nefolositoare nu se vor mai bucura de avantajile legii.

Se va mai introduce în lege un articol,

care va obliga autoritățile publice să prefere industria românească chiar dacă prețul cerut e mai mare (cu 5 sau 10 la sută),

la licitațiile ce se vor ține pentru diferite lucrări.

După cum spuneam mai sus, actualmente se adună numai materialul, urmând ca anteproiectul de lege să se facă la toamnă. Dacă împrejurările o vor permite, încă înainte de Crăciun legea va fi votată.

Szeptemberben újra működni kezd az aktív várt aradi „Victoria“

Uj igazgatóságot választanak — Szeptemberben már megkezd a bank a hatszázalékos kamatok folyósítását

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság“ Arad-bánsági szerkesztőségétől

Az aradi pénzpiacra érhető feltűnést keltett az a híradás, amely szerint az aradi „Victoria“ Takaré- és Hitelintézet Rt. szeptember 1-én ismét megkezd rendes bankszerű működését. A bankbukások és kényszerű likvidálások korában ritkaságszámba megy, ha egy intézet sikeresen uszsa meg a fizetéseket pénzügyi körökben annál inkább kelt őszinte örömet, hogy a Victoria feje felül elmúlt a csődveszély. Az intézet szanálása a meghatározott program szerint folyik és ma már

mindössze tizenhatszázalék az olyan betétesek száma, akik nem írták még alá a moratóriumot adó nyilatkozatot.

Ez a kisebbség nem akadályozhatja meg a Victoria rendes működését annál is inkább, mert ha szükséges ugy lehetbe helyezik ezek követelését.

A bankigazgatósága legutóbb Cio-rogariu oradeai püspök elnökle

alatt ülést tartott, amelyen megjelent Mocioni Antal királyi fővadászmester alelnök is. A gyűlésen felvetették azt a kérdést, hogy nem volna-e időszerű a bank működésének újbóli felvétele. Az igazgatóság véleménye abban esucosodott ki, hogy

a szanálás révén már biztosítva van a Victoria fennmaradása

tehát a formások elintézése után ismét megindulhat a bankban a rendes munka.

Comsa Emanuel delegátus, akit a szanáló Banca Românească küldött a Victoriához, most állítja össze az intézet státusát, amelyet levisz Bucarestbe és átad a Banca Nationalának. Ebből a mérleghől látható, hogy

a Victoria aktív és Comsa igazgató felhatalmazást fog kérni a jegybanktól az új közgyűlés összehívására.

Amennyiben ezt megkapja, úgy rövidesen közgyűlést hívnak össze, ame-

lyen garantálják a régi mérleget, majd az igazgatóság és felügyelőbizottság lemond és a közgyűlés választ új igazgatóságot. Hogy ez kikből fog állani és hogy ki kerül majd mint vezérigazgató a Victoria élére, az egyelőre még nem tudható. Kiszivárgott hírek szerint

teljesen új igazgatóságot választanak és a vezérigazgatói állást nem töltik be véglegesen,

hanem esupán egy megbízott tisztviselő fogja az igazgatóság szigorú felügyelete alatt vezetni a Victoriát. Ha a Banca Naționala megadja a felhatalmazást közgyűlés összehívására akkor egyuttal nagyobb összeget is boesát a szanálók rendelkezésére. Csödre nem valószínű, hogy sor ke-

Centrala Cooperativelor discută posibilitatea unui împrumut pentru finanțarea recolteii

— Dela redacția noastră din București —

Guvernul în repetate rânduri a promis că va contribui cu orice mijloace la finanțarea recolteii de cereale. Având în vedere însă, că guvernul se luptă cu mari și numeroase greutăți financiare, mai eu seamă, fiindcă marele împrumut n'a fost realizat nici până în prezent,

Centrala Cooperativelor din Țară a hotărât ca în vederea apropiatei campanii de cereale, să recurgă la ajutorul unui împrumut,

care să finanțeze în largă măsură exportul de cereale.

Din surse bine informate știm, că

Fabrica de zahăr din Arad și-a sporit capacitatea de producție

Articolul publicat în numărul trecut despre FABRICA DE ZAHĂR S. A. din Arad conținând mai multe greșeli de tipar, facem cuvenitele rectificări:

Fabrica de Zahăr din Arad S. A. aparținătoare cereului de interese ale Băncii Românești înainte de începearea acestei campanii și-a lărgit în mod considerabil întreprinderea, prin constituirea unei rafinării moderne, în valoare de mai multe milioane lei, necesară producției zahărului cubic.

Fabrica de zahăr din Arad S. A. a fost înființată acum trei ani și mul-

rulhet, mert a vonatkozó betétesek, amint követeléssel lépnek fel, pénzüket rögtön letétbe helyezik. A Victoria az új közgyűlés után, ami előreláthatólag szeptember elején fog lefolyni.

már fizeti a betétek után a hat százalékos kamatot és ugyanugy elfogad betéteket kamatozásra, mint azelőtt.

De más banküzleteket is le fog bonyolítani, miután már lesz tőkéje természetesen csak is reális és biztos fedezeti üzleteket, mert a mult tapasztalatai megmutatták hogy a nagy haszon kecsgető de bizonytalan bázisu üzletek hova vihetik a legtöke erősebb intézetet is.

Centrala Cooperativelor a delegat pe d-nii Victor Slăvescu, administrator, delegat al acestei instituțiuni și Const. Cerceș, director general, să trateze un împrumut

pentru operațiile secției de cereale a acestei instituțiuni.

Împrumutul se va lua dela „Getreideaktien gesellschaft“ din Viena. În capitală se află de aproape o săptămână un delegat al acestei asociații, care tratează operația.

Condițiunile și formele amănunțite ale acestui eventual împrumut, nu se cunosc încă.

tumită unei activități raționale, în timpul acesta a reușit să ridice la de patru ori contingentul de producție. După o statistică a fabricii, în 1926, adică în primul an de înființare, fabrica de zahăr a produs o cantitate de 330 vagoane zahăr tos (cristalizat). În al doilea an de activitate producția a atins cifra de 920 vagoane.

Pronosticul campaniei din anul acesta este foarte favorabil. În urma timpului potrivit cele 700 jug. de semănături cu sfeclă din această regiune dau o recoltă de 8000 vagoane sfeclă. În felul acesta Fabrica de Zahăr din Arad va produce în total o cantitate de 1200 vagoane zahăr, ceea ce face exact de 4 ori producția primului an. Din această cantitate 300 vagoane vor fi date prin rafinerie, astfel că Fabrica de Zahăr din Arad anul acesta va produce 300 vagoane zahăr cubic.

Fabrica de Zahăr din Arad S. A., va începe campania de toamnă în acest an cu data de 28 August. Conducă cu multă pricepere de d. director general Fringhian, fabrica lucrează cu un număr de peste 600 de muncitori, recrutați din populația săracă a acestui oraș și județ, contribuind astfel în mare măsură la deslegarea unei probleme sociale de mare importanță în acest județ.

Inregistrăm cu deosebită satisfacție uimitorul progres realizat al Fabricii de Zahăr din Arad, eu atât mai mult, eu cât produsele acestei fabrici ocupă un însemnat loc în industria de zahăr a țării, stimulând nu în mică măsură reînvierea acestei ramuri a industriei și contribuind în acelaș timp cu un activ aport la desvoltarea rapidă și sănătoasă a industriei naționale.

FABRICA DE SIFON

»SALON«

SZIKVIZGYAR

ARAD, PIATA CATEDRALEI (TOKOLY-TÉR) No. 14.

TELEFON: 430

Beji numai

Sifon „Salon“

căci aceasta se distribuie în sticle universal paten-tate, igienice, curățite la fiecare ocașie dinnauntru și dinafară.

Csak

„Salon“ Szikvizet

igyunk, mert ez világsza-badalmazott, higienikus, kívül-belül állandóan tisztítottkengyelzárás palackokbankerül forgalomba!

Falimente de Stat

de EMIL BORDA doctor în drept, știința de stat și științe economice. Licențiat în științele comerciale și industriale la Berlin.

IV.

În contra dreptului de înmăștiune a statului, căruia îi aparțin o parte din creditori vorbește și faptul, că orice preferare a creditorilor celorlalte state; cari în acest caz cu drept cuvânt s'ar crede în drept a face aceleași demersuri pentru salvagardarea intereselor cetățenilor cari le aparțin. Așa cum nici un stat nu se crede îndreptățit de a proceda în contra aceluiași stat; care ia amăjit și sedus la emigrare o mulțime de cetățeni dându-i promisiuni de înbogățire, în locul cărui fapt își pierde și averea sa din patria câștigată; tot așa puțin are drept de înmăștiune statul când cetățeanul său a făcut o expediție tot așa de periculoasă și riscată în alt stat, cumpărându-i efectele emise.

Se schimbă întrucâtva situația de drept atunci, când un stat își garantează datoriile prin intervenția altor state, prin care fapt în sine renunță oarecum la suveranitatea sa prin care fapt pare justificată intervenția acestor state ca agranți în caz de neîndeplinire a obligațiilor.

Măsuri de blocadă, întreruperea raporturilor comerciale, confiscarea creanțelor statului debitor etc., au de obicei ca urmare și mai mari pierderi din partea statului, care procedează astfel, căci atrage aceleași măsuri din partea statului falit, care însă la rândul său ușor găsește alte debușuri. — Intervenția armată unanimă de abandonat, că nu poate decât să educă noi pierderi către cele suferite.

Liga Națiunilor ar putea duce la înfăptuire nu numai o stare de pace veșnică, dar și evitarea tuturor falimentelor de stat. — Ca un instrument întru acest scop amintim controlul financiar internațional, pe care îl studiem din punctul de vedere al îndeplinirii sarcinilor financiare față de streinătate. — Ca un exemplu tipic de aceasta natură trece comisia de control financiar a cassei datoriilor publice din Egipt, care a fost instituită de Franța, Enflitarea, Germania, Italia, și Austro-Ungaria și recunoscută ca organ internațional prin legea din 17 Iulie 1880. — În această comisie fiecare din statele indicate, precum și Egiptul au câte un număr determinat de reprezentanții. Comisia este în drept de a stabili modul de amortizarea datoriilor contingente și necontingente, precum și măsura lor, lăsând statului debitor mijloace suficiente de existență și dezvoltare. — Istoria finanțelor cunoaște încă o serie întreagă de astfel de instituțiuni, dintre cari mai este de menționat convenția între Statele Unite Americane și Republica San Domingo, ultima fiind foarte îndatorată în urma războiului civil în 1907 a fost silită ca printr-o lege să transfere dreptul de a stabili și încasa toate vămile asupra președintelui St. U. A., care va reglementa și mărimea vămilor punând-o în concordanță cu un plan de amortizarea datoriilor republicei. — Dar și chiar aceste măsuri atâta timp, până ce nu există o Societate a Națiunilor puternică, nu poate transforma chestiunea îndeplinirii obligațiilor statelor dintr-o

chestiune de putere și rezistență, într-o chestiune de drept. Le lipsește în general instrumentul de constrângere sau executare a sancțiunilor.

La congresul asociației pentru reforma dreptului internațional din 1875, juristul francez Henri Becker a pledat pentru prima oră pentru instituirea chiar prin dreptul internațional, a unui consiliu de arbitraj internațional și numirea de comisiuni internaționale de liquidare pentru statele falite; însă fără rezultat.

La congresul de pace internațional din Beru la 1892 francezul Garie a propus, ca în contractele de împrumuturi internaționale ale statelor să se prevadă clauzula de supunere în cauze litigioase unui juriu de arbitri.

Mai târziu la 1899 la prima conferință dela Haga, a fost prezentat un proiect de arbitraj din inițiativa rusească, toate realizările practice s'au zdrobit însă de zidul suveranității statelor și suverana lor apreciere asupra minimului de existență și propășire națională, la cari chestiuni nimeni afară de însuși statul vizat nu se poate atinge.

La a doua conferință dela Haga la 1907 dintre mai multe proiecte în majoritate din inițiativa americană s'a acceptat un proiect nord american, care în linii generale conține obligativitatea juriului de arbitri în chestiuni litigioase contractuale pentru statele semnate, înainte de a fi vre-unul îndreptățit a recurge la forța armată. — Convenția a fost semnată de 34 state, cu rezerve de 10 state și nu s'a semnat de 10 state între cari se găsea și România.

Despre valoarea acestui tratat părerile sunt foarte deosebite, unii îi atribuie o importanță pur academică, alții ca de ex. prof. Schücking din Berlin contestă chiar, că datoriile de stat ar cădea sub prevederile conferinței dela Haga, aceste nefiind datorii contractuale, ci aceste trebuie să fie plătite și fără hotărârea juriului de arbitri. — La aceasta conferință juristul olandez van Palhne van Varick a demonstrat, cum falimentele de stat aproape fără excepție sunt consecința cheltuelilor exagerate pentru armată, din care cauză reducerea la minimum a cheltuelilor militare ar fi un dublu mijloc pentru garantarea păcii eterne.

La conferința din Oct. 1920 din Bruxela s'a hotărât, ca Liga Națiunilor să delege o comisie compusă din financieri și oameni de afaceri cu caracter pur financiar, care urmă să stabilească asupra modului de garantare internațională a datoriilor și obligațiilor statelor, formarea unei evidențe stricte despre bonitatea și punctuozitatea statelor, întru care scop s'a cerut înființarea unui dearing internațional. — Toate aceste măsuri proiectate de conferința indicată părea pe acel timp aproape irealizabile, la tot cazul însă necesitau mari pregătiri pentru a putea fi realizate, mai ales în ce privește legislațiile fiecărei țări aparte, cari trebuiau modificate și aduse în consonanță cu proiectările internaționale.

La conferința economică din April — Mai 1922 din Geneva în aceasta direcție s'a realizat un mare progres.

S'a stabilit un principiu general bugetar pe care trebuie să îl urmeze toate statele, care constă în totala acoperire a cheltuelilor bugetare ordinare, iar quota cheltuelilor extraordinare, iar quota cheltuelilor extraordinară să fie redusă la zero, nefiind admisibile credite decât pentru plasmamente productive, și cu imediata contingentare în buget. — Toate statele întocmesc și publică încheieri bugetare periodice, cari vor tinde spre o tipizare în toate statele. — Împrumuturile statelor să se acorde pe cât posibil numai sub forma de împrumuturi particulare și pe lângă o corespunzătoare garanție bugetară, chestiuni pe cari urmează să le examineze un consorțiu internațional de împrumuturi de comun acord cu o delegație a statului solicitator al împrumutului. — S'a mai hotărât, ca chestiunea acordării și amortizării împrumuturilor să fie elaborată în complexul problemelor de restaurarea Europei.

Falimentul Rusiei.

Falimentul Rusiei nu a venit așa brusc, cum ar părea după consecințele pe care le-a avut mai ales pentru unele state. — Această catastrofă a fost prezisă cu aproape un jumătate de centeniu, la 1894 de eminentul economist german Wilhelm Roscher, căruia iam urmat o ploiadă întreagă de profesii ai inevitabilității falimentului rusec. — Era ceva exagerat, ne mai văzut înainte cu datoriile Rusiei, care se urca înainte de războiul Mondial la 8 miliarde Ruble în urma revoluției rusești din 1905, dar mai ales la anuități de un jumătate de miliard de Ruble. — În același an 1905) a sporit neîncrederea faptul că Rusia a încredințat, de și sub discreție, dar fără de a putea evita o oareșcare transfiltrare prin presă, mai mulți economiști eminenți ai Occidentului, de a întocmi o lucrare sistematică a falimentelor de stat de până atunci.

În decursul Războiului Mondial datorii Rusiei către streinătate sau urcat la aproximativ 100 miliarde Ruble, ceace este însă și mai zdrobitor, sunt anuitățile de cel puțin 2 miliarde Ruble anual.

Rusia în cursul secolului al XIX-lea a trecut prin 3 falimente de stat în urma fiecărui războiu pe care l'a avut (contra lui Napoleon la 1812, războiul Crimei 1854—1856, războiul turc 1877—1878), așa că pe la 1906, economistul german Martin cu drept cuvânt îl numește un „vechi și faimos falimentar”. — Falimentele Rusiei se prezintă sub forma de inflație de bancnote nepreschimbabile, precedeu simplu repetit de Rusia. — Rezistența financiară pe care a dovedit-o Rusia în Războiul cu Japonia a făcut ca mulți economiști și politicieni eminenți să fie chiar până în toial Războiului Mondial convinși de forța finanțelor Rusești, astfel că un Poiencaré la 1912 întrun discurs celebru descrie în cele mai frumoase culori viitorul auriu al finanțelor Rusești. — Deasemenea și f. primministru al Reichului Karl Helferrich vorbia despre imposibilitatea unui faliment de stat al Rusiei. — Cu toate aceste au fost voci cari neconținut au arătat pericolul plasamentelor rusești, încât în bună prte se datorește acordarea de noi și noi credite rusești, rivalității capitaliste franco-germane, fapt care a dus așa de parte, încât Franța care avea plasamente rusești de peste 20 miliarde franci, chiar după preluarea conducerii sovietice a

Rusiei și până în ultimul moment trebuia să creadă în forța finanțelor rusești, fiindu-i soartea aproape legată de a Rusiei. — Abia la 3 Februarie 1918, când a apărut hotărârea de anulare generală a tuturor obligațiilor de stat rusești din partea înaltului Soviet, Europa a fost pusă în fața unui eveniment catastrofal pentru întregului echilibru economic.

Falimentul Rusiei are anumite particularități necunoscute până atunci de istoria finanțelor. — Între aceste — a se enumera că este primul faliment total al unui stat puternic, nici când istoria finanțelor nu a înregistrat un faliment cu pasiv așa de mare, este o inovație favorizarea micilor creditori față de cei mari, totala eludare cel puțin după situația de azi a oricărei șanțe de realizare a oareșii cărei despăgubiri față de statul falit. —

Germania prin tratatul de pace dela Brestlitofs din 3 Martie 1918 și prin contractul din ziua Paștelor 1922 dela Rapollo a obținut pentru creditorii ei o situație privilegiată față de ceilalți creditori, însă acest favor nu a rămas decât pe hârtie, ne urmat fiind de nici o îndeplinire reală.

Falimentul Rusiei a fost de asemenea cauzat în primul rând de o inflație valutară, care a progresat neașteptat, accelerată fiind de desordinea care domnea în finanțele Rusești și nu mai de evenimentele politice și de socializare rău condusă. — În urma constituției sovietice căzând brusc toate contribuțiile către stat, cari formau întreaga bază a gospodăriei publice, nu le-a venit în loc decât întreprinderile expropriate dela particulari și socializate, cari însă pe atunci deja ajunsese în așa o stare de dezastru, încât aproape fără excepție lucrau cu deficit.

Datoria totală a Rusiei se evaluează la cca. 13,5 miliarde ruble aur, față de care are o pretenziune de aproximativ 4 miliarde Franci aur. — Din aceasta sumă 27 miliarde Franci aur sunt plasate la cetățeni francezi, Statele Unite Americane cu 10 miliarde Franci aur, Englitera cu aproape 12 miliarde Franci aur, Germania cu 1,5—1,75 miliarde mărci aur, iar Japonia cu 280 milioane yen.

Contra actului de anulare datoriilor Rusiei, atât statele neutrale cât și Englitera, Franța și Japonia au făcut memorii de protest, însă de-o camdată fără nici un efect real. Cicerin printr-o adresă către Englitera în 1921 a enunțat eventuala replătare a micilor creditori streini ai Rusiei, însă numai după recunoașterea suveranității Sovietelor și respectarea acestei suveranități. — Conferința dela Genova din Aprilie și Mai 1922 convocată în urma acestei adrese, pentru tratarea cu Rusia Sovietică nu a avut rezultatul așteptat.

Cum falimentul Rusiei, care se prezintă sub forma de repudiațiune totală, a fost ca în atâtea cazuri în legătură cu pierdere de teritoriu, rămâne deschisă chestiunea, dacă și întrucât teritoriile deslipite de Rusia răspund pentru datoriile lor contractate înaintea acestei schimbări.

Olvassa a

„Lemnul“-t

Piața mărfurilor

În săptămânile din urmă piața mărfurilor e calmă și constantă. O singură ramură, cerealele, a fost supusă deseori fluctuațiilor, făcându-se cu ea numeroase și imorale speculațiuni. Grâul în ultimul timp, a înregistrat o însemnată scădere la prețuri. Aceasta de-o parte, fiindcă exportul recoltei din anul acesta n'a pornit încă campania intenționată, de altă parte, dispunem și de un surplus de grâu, rămas încă din anul trecut, ascuns în hambare și depozite. De aceea piața mărfurilor e caracterizată în momentele de față, prin vretiginosă tendință de speculare a cerealelor. Finanțarea recoltei continuă să rămână, doar glas trâmbitat în pustiu. Nimic real, nimic categoric. Și tocmai din cauza asta, recolta din vara aceasta e înconjurată de o atmosferă plină de nesiguranță și mister.

Nu mai puține speculațiuni se fac și cu porumbul. Recolta compromisă a cucuruzului, din cauza distrugătoaresecete, îndeamnă pe comercianți și producători să se dedau la speculațiuni fantastice. Un vagon de porumb, în ultimele zile, a atins prețul a două vagoane de grâu.

Problema porumbului devine din zi în zi mai arzătoare și lumea mai mult sau mai puțin interesantă, se agită. Prognosticurile, durere, sunt sfioase și delile. Pe piață se simte tot mai mult lipsa porumbului, cererea devenind din zi în zi mai mare. Acum două săptămâni, prețul unui vagon de porumb a fost de 75 mii lei. Azi prețul cucuruzului a trecut binisor peste una sută mii lei.

În toate unghiurile țării lipsa acestui devine zilnic mai simțită și cererea mai presantă. Puținele disponibilități în mâinile producătorilor sau ale speculanților, nu sunt oferite ei sunt valorificate în consumul intern, cu prețuri fantastice. De aceea, în ultima vreme, mulți s'au gândit ca să importeze porumb, mai ales că cucuruzul ce se va comanda peste graniță, va costa mult mai ieftin.

În petrol și produse petrolifere, s'au făcut câteva importante schimbări, în ceea ce privește prețurile. Aceasta se datorește cu deosebire cartelului petrolifer, care a urcat prețurile produselor petrolifere.

Incolo, circulația mărfurilor e calmă, iar fluctuațiunea lor e neînsemnată.

În concluzie: Piața a îmbrăcat mai mult forma transacționilor silite. Nimeni nu se aventurează și mai cu seamă nimeni nu se precizată. Comercianții sunt rafinați și prevăzători. Atmosfera e încărcată și situația penibilă.

Și comercianții o singură speranță mai au, pentru a ieși din impasul acesta îngrozitor al vieții economice: spargerea „plafonului“ și cu el stabilizarea neîntârziată a leului.

Despre situația detaliată a pieții mărfurilor, relatăm în cele ce urmează:

BĂCĂNIE ȘI COLONIALE

Numai articolele strict necesare circulă în comerț; toate celelalte stagnează. Față de oferta considerabilă a streinătății, cererea este foarte mică.

Cafeaua. Piața externă fermă. În țară cererea slabă. Feluri de cafea de calitate mai bună, nu se găsesec decât în prăvăliile marilor băcani. Calități mai slabe de cafea, circulă de aceea în suficientă masivă.

Câteva din calitățile mai bune:

Santos extra prime	120.—
Santos superior	115.—
Rio Ville 7	90.—
Portorico extra Jauco	145—165.—
Maragogyne	190—240.—
Caracas	140.—
Salvador	130.—
Guatemala	150.—
Caravellos	130—140.—
Minas	100.—

per kgram.

Și pe mai departe se așteaptă la o completă stagnare de prețuri.

Orez. Piața orezului neschimbată. Câteva calități mai bune:

Rangon	17.50
Camolino	17.50
Glacee No. 12.	18.50
No. 17.	19.50
Japonez	19.50
Bassein patna	20.50

per kgram.

Arden. Din cauza secetei din vara aceasta ardeul de Seghedin, exportatorii l-au ridicat dela 57 dollari, la 64 dollari, suta de kgrame.

Ceaiu. Din cauza sezonului de vară ceaiul nu prea este căutat. Transacțiunile pentru sezonul de iarnă s'au început deja. Prin numeroasele cereri primite Rusia își va consolida mult piața.

Heringul. Germania, Țările Nordice și toate celelalte țări exportatoare de pește, au piețele ferme.

Fâina. Prețul făinei bineînțeles se ridică cu acela al cerealelor, aflându-se la rândul ei în ghiarele speculației. Zilnic se ridică sau scade cu 30—50 bani la kgr. Comercianții nu încheie decât transacțiuni pentru nevoile zilnice, neîndrăznind să facă transacțiuni mari. Niciodată piața făinei n'a fost atât de obscură ca acum. Și nimeni nu poate prevedea ceea ce se va întâmpla mâine.

PRODUSELE PETROLIFERE

Cartelul petrolifer a stabilit pentru produsele petrolifere următoarele prețuri:

Pe piața Clujului.

	La cumpărare cu vasul	Lei
Petrolul lampant	6.70	Lei
Benzina	15.70	"
Motorina	4.50	"
Uleiul regal 0	12.50	"
Uleiul regal 00	14.50	"
Uleiul regal 000	17.—	"
Uleiul CF.	11.—	"

Prețurile ab fabrică:

Benzina ușoară se găsește la 12.75 lei kgr. loco fabrică cu taxe și cazan.

Benzina grea se găsește la 7.00 lei kgr. loco fabrică cu taxe și cazan.

Petrolul lampant se găsește la 5.00 lei kgr. loco fabrică cu taxe și cazan.

Motorina este la 3.25 lei kgr. loco fabrică cu taxe și cazan.

Uleiurile C. F. R. se găsesec la 8.50 lei kgr. loco fabrică cu taxe și cazan.

Uleiul regal 0 este cerut la 11.00 lei kgr. loco fabrică, cu taxe și cazan, cel OO la 12.50 lei kgr. cu taxe și cazan și cel OOO la 15.00 lei kgr. loco fabrică cu taxe și cazan.

În general piața se menține fermă. Economistii afirmă că interesul Franței pentru petrolul românesc e mare, mai ales, fiindcă e dominat de nevoia ei al așa asigurarea o frontieră de petrol pentru trebuințele ei militare și industriale.

Importul Franței s'a ridicat în ultimii ani între 1.340.000 și 1.455.000 tone de petrol brut și rafinat și între 635.000 și 779.000 tone de uleiuri grele plus alte derivate petrolifere.

Două treimi din nevoile Franței au fost acoperite până acum de Statele Unite și restul de societăți engleze și olandeze.

Nevoia Franței de a-și asigura petrol din țări unde prețurile sunt încă exprimate în valută depreciată, este singura explicație a interesului manifestat de ea în ultimele luni pentru furnituri de petrol din Rusia, Polonia și România. Treccrea furniturilor sovietice sub controlul lui Standard Oil și Anglo-Deutsch, silește Franța să-și îndrepte privirile spre România ca să-și umple tankurile ei. Într'un viitor apropiat, Franța va primi din Orient 23.75 la sută, partea ei din terenurile petrolifere mesopotamice, însă chiar aceasta o va libera numai parțial din dependența petrolului american și anglo-olandez.

Franța a investit până acum un miliard de franci în beneficiul aliatului ei român și se poate aștepta ca această sumă să crească într'un viitor apropiat.

PIELĂRIE

Piele crude: În ultimele săptămâni s'a înregistrat o anumită animație pe piața pieilor crude, deși cererea pornită în streinătate, a ajuns la punctul culminant, care a contribuit în mare măsură la formarea prețurilor.

Arveresi hirdetmény!

Közhírré létezik, hogy átvételben és fizetésben késedelmes adósunk terhére és veszélyére a K. T. 306. S-a alapja: árverésre bocsájtunk kir. közjegyző közbenjőite mellett, f. hó 27-én d. u. 4 óraker, hivatalos helyiségünkben, Oradean, a Str. Nicu Filipescu 1—3 alatt

	Kikészítési ár Lej
1 drb prés gép	3000.—
1 „ öntőgép	10000.—
1 „ precizios pantograf gép	45000.—
2 drb faszén tüzhely	450.—
11 „ kirakalváz fából	16500.—
5 drb nagy ablakráma	750.—
7 drb különféle ajtó	1050.—
74 „ ablak zsálu vegyes	740.—
14 drb m ² különböző parkett	2100.—

Bánatpénz 10%, vételi illeték, forgalmi adó és árverési költségek a vevőt terhelik. — Ezen áruk részletekben és kikészítési áron elul is el fognak adatai. Az eladó semmilyen irányban felelőséget nem vállal. Az árverésre bocsájtandó áruk megtekinthetők hivatalos helyiségünkben a hivatalos órák alatt. Oradea, 1928 augusztus 20.

Antrepozitul

„Granaria“ S. A.

Pielele crude s'au ieftinit dincolo de Ocean, pe când situația pieții indigene suntem nevoiți s'o repartizăm în două părți. În Vechiul Regat s'au căutat intensiv pieile crude și astfel în Ardeal și Banat nu s'a putut înregistra comerț intensiv.

Fabricanții de piele din Ardeal și Banat, după atâtea încercări de-a cumpăra produsele mai ieftine, dar mai slabe din punct de vedere calitativ din Vechiul Regat, s'au retras de pe piață, pe când cei din Vechiul Regat cumpără cu plăcere produsele mai bune din Ardeal și Banat.

În Ardeal și Banat, la abatoare se înregistrează următoarele prețuri la pieile crude per kgr.:

grele, tărate 44—46; ungare 42; pitling 52—54; adolescente 56—60; de vițel în Banat per bucată 400—420; de vițel în Ardeal per kgr. 68—72; de cal per bucată 600—650.

Toate aceste prețuri ab abatoare, crude, s'au plătit de către emisarii fabricelor mai mari de piele și prin urmare se mai adaoge la ele și speșele de transport, pe lângă cele de profit legal.

TEXTILELE

În ultima vreme, fabricile de postav și lână din țară s'au perfecționat în așa fel, încât pot cu ușurință să preia concurența cu fabricile din streinătate. Și dacă o lege pentru încurajarea industriei naționale, va reglementa în mod favorabil tariful vamal, prin prohibirea în măsură mai mare a articolelor de textile, fabricile de postav și textile din țară, putând să-și desfacă cu ușurință produsele, pe piața internă vor lua un avânt considerabil.

Produsele cari sunt cumpărate cu deosebire de către comercianți, sunt acelea ale fabricelor *Industria lânii din Timișoara*, fabrica de postav din *Bohuși* și fabrica de stoffe *Scherg* din *Brașov*.

Bumbacul s'a scumpit peste tot cu cea 10 procentele. Prețurile cartonajelor au rămas neschimbate. Consumarea de pânze în urma desfacerii pe piață în cantități mari de in, se micșorează

Elegáns, olcsó és tartós

Vas- és Rézbutort

szállit a

Timișoarai Vas- és Rézbutorgyár

Timișoara, III. Piața Bisericeii (Templomtér) No. 2. — Telefon: 18—31.

tot mai mult. Cu toate astea fabricele din țară nu sunt în stare să producă atâtea cât nevoile consumatorilor cer. De aceea comerțanții sunt siliți să recurgă la materiile importante din alte țări.

Articolele de mătăsă câștigă tot mai mult teren pe piață. În general mătăsurile crepe de chine și mătăsurile brute, sunt foarte căutate. Fabricele

din România sunt capabile să producă cam 60% din nevoile interne. Calitățile mijlocii ale mătasei crepe de chine se pot cumpăra în cantități mari cu prețul de 500—600 lei. Iar vopșitorii cari au cauzat multe gânduri întunecate producătorilor, prin noile instalațiuni moderne, a ajuns la precizia și tehnica celor mai renumite vopșitorii din Apus.

Arupiac

BÖRPIAC

Nyersbörpiac:

A nyersbörpiacon az elmúlt hetekben némi élénkülés mutatkozott, bár külföldi értesítések szerint a megindult kereslet az utóbbi napokban ismét nyugvópontra jutott. Ez a hangulat az árak kialakulására is hatással volt. Külföldi jelentések mindennek dacára az irányzatot szilárdnak jelzik. A nyersbörárak erősebb kifejlődését az akadályozza meg, hogy a gyöngye elhelyezés miatt a készbörárak nem követhetik a nyersbörárakat. A tengerentúli nyersbörökben némi őrcsökkenés állott be. A belföldi nyersanyagpiac helyzetét két részre kell osztanunk. Az Ókirályságban élénk érdeklődés mutatkozott mindenfajta nyersbör iránt, Erdélyben azonban a kereslet még mindig gyöngye.

A timárok tömeges üzembeszünetése biztosabb bevásárlási teret engedett a nagyüzemeknek, amely az árak stabilizálására is kedvező kihatással lesznek. Az erdélyi és bánáti börgyárosok többször kísérleteztek, hogy olcsóbb és minőségileg is gyöngébb ókirálysági árut vásároljanak, most azonban visszavonultak az ottani piacokról, ellenben a regáti börgyárosok szívesen vásárolják az itteni jobb minőségű árut. Az árak Erdély és Bánáthban vágóhídon véve zöldsúlyban: Tarka nehéz 44—46, magyar 42, Pittling 52—54 növendék 56—60, borju Bánáthban drbként 400—420, Erdélyben 68—72 kg-ként. Az árakhoz a kereskedelemben szokásos haszon, kezelés és szállítási költségek is hozzá jönnek számítva.

Készbör:

A börgyáros és börkereskedő, cipész és cipőkereskedő fohászokodó tekintettel néz a magasba és kérdi: milyen lesz az őszi szezon? Az utóbbi néhány héten a forgalom a legminimálisabbra esökkent, csak néhány napja, hogy a gyárosoknál a vevők lassanként jelentkeznek, de a vásárlások még

mindig lassu tempóban haladnak. A nyersbörárak az egész világon lassu emelkedést mutatnak. Jelentékenyebb árhanyatlásra e téren nem is lehet számítani, mert a készletek nem elég nagyok és ha erősebb árúgrások nem állanak be, ez csak azzal indokolható, hogy a gyárak nem dolgoznak teljes kapacitással. Ha a készbörüzlet azonban megélénkül, akkor bizonyára rohamos áremelkedés fog beállni.

A nyári hónapokban a vásárlások talphulladék, nyak és hasszélre szorítottak.

A cipőgyárak egymásközi verseny is arra kényszerítette őket, hogy ezeket az anyagokat alkalmazzák rendszeres talp helyett. A crouponárak ennek következtében igen nyomottak. Miután a többi börárak a croupon árát leszállították, most a cluji Renner börgyár 3—3½%-al redukálta a crouponárakat.

Talpárakon kívül a készletek nem nagyok, mert redukált üzemmellel dolgoztak a gyárak és ha a szezon a várt eredményt meghozza, akkor sincs kizárva, hogy az árak szilárdulni fognak. A kereskedő, ha mérsékelten is, ajánlatos, hogy őszi szükségletét fedezze, mert egy kis élénkebb kereslet természetesen fog állni. Külföldi áru változatlan, némi emelkedés azonban mégis mutatkozik, mert a valutáris differenciák miatt némi eltolódás van.

PARKETTA

száraz, legjobb minőségben, legolcsóbban

Intreprindere Aradana pentru Industria lemnului

ZEIGER, ROHNIS & Co-nál
ARADON.

Parkettát lerakással együtt is vállalunk. — Telefon számok: 187, 504.

„MIRA“ légyfogó

minőségben legjobb, árban legolcsóbb.

Kérjen árajánlatot

Herczeg Géza vegyészeti gyártól, Cluj.

„Mărășești“

Societate Anonimă Română pentru Industrii Chimice
București, Cluj, Brașov

Ajánl a t. c. gazdaközönségnek az őszi vetésekre 16—18% szuperfoszfátot, keverék és szőlőtrágyákat. A foszortartalom garantálva.

Teljes üzemmellel termel újra a Borgói papírgyár

Évi 100—120 vagon famentes-, bankposta-, könyv-, fohrposta papírt termel a gyár, amelyet a kolozsvári Kereskedelmi Bank Rt. finanszíroz

A Borgói Papírgyár Rt., amely Románia egyik legrégebbi finompapírgyára, újjászervezve nemrégén újból teljes üzemmellel megkezdte a termelést. A gyár igazgatósága lényeges átalakításokat végzett gyári üzemein és hogy a külföldi gyárakkal a versenyt felvehesse,

üzemeit a legmodernebbül felszerelt gépekkel egészítette ki.

A gyár ma már mindenben megfelel a legmodernebb követelményeknek és az átalakítás után termelési kapacitása is fokozódott olyannyira, hogy

a gyár jelenleg mintegy évi 100—120 vagon papírt képes termelni.

A szükséglethez képest azonban ezt a produkeiót minden további investíció nélkül a kétszeresére is fel tudja emelni: Minősége tekintetében a gyár annyira, elsőrangú produkál, hogy bátran felveheti a versenyt a külföldi gyárak produktumaival.

A gyár az egész különleges bankposta, könyv, fohrposta-papír mellett mindennemű komerc- és írópapírt, valamint famentes papírt is gyárt.

A gyárat egyébként a Kolozsvári Kereskedelmi Bank Rt. finanszírozza, amely a nem régen végrehajtott alap- tőkeemelési tranzakciója folytán annyira tőkeerős intézettel fejlődött ki, hogy a gyár alimentálását megfelelő tőkével a legteljesebb mértékben biztosítani tudja. A bank első teendője volt, hogy az üzem vezetésére megfelelő szakembert állítson, akinek vezetésével az üzem minimális tőkebefektetéssel maximális termelési kapacitást érhet el.

Minden remény meg van arra, hogy a hozzáértő vezetéssel a gyár a legszebb perspektívák jegyében fogja a jövőben munkásságát kifejteni.

A Banca Românească megkezdte cluji székházának átalakítását

Annak idején megirtuk, hogy a Banca Românească megvásárolta a bécsi Neumann cég tulajdonát képező „Parisien” szálloda épületét. Az igazgatóság most megkezdte az épülettömb saját céljainak megfelelő átalakítását. A munkálatok valószínűleg két hónapot vesznek igénybe, melyek befejeztével a Banca Românească kolozsvári fiókja az új székházába költözik át.

Mint értesülünk, az intézet az épület földszinti helyiségeit akarja a bank céljaira felhasználni, míg az első emeletet teljes egészében irodahelyiségek számára bérletbe fogja adni, a második emeleten pedig a bank tisztviselőinek lakást fog adni.

Informațiuni

Banca Națională a României plătește detentorilor de acțiuni, emisiune veche sau nouă, integral plătite până la 31 Iulie a. c. inclusiv, un aciont asupra dividendului pe 1928, de lei 150 de fiecare acțiune. Plata s'a început la 1 August a. c., la Centrala București și la Sucursalele, în baza cupoanelor de dividend.

Situația exportului român pe primul semestru al anului curent. Ministerul de Industrie în zilele aceste a publicat o balanță a exportului românesc. Datele mai importante sunt următoarele: Porumb s'a exportat în cantitate de 426.969 tone, faină 10 mii 630 tone, iar alte cereale 120.000 tone. Din petrol: motorină 84.000 tone, păcură 215.000 tone, petrol rafinat 334.000 tone, benzină 303.000 tone. Lemne s'au exportat în total 430.000 tone față de 251.000 tone din anul trecut. În ce privește vitele exportul de porci a fost cel mai activ, și anume s'au exportat 102.000 capete de porci față de 48.000 capete de porci exportate în 1927, iar boi s'au exportat în număr de 33.700 față de 27.000 boi exportati anul trecut.

HIREK

Uj igazgatósági elnök a temesvári „Sváb Kereskedelmi és Iparbank Rt.” élén. Temesvárról jelentik: A „Sváb Kereskedelmi és Iparbank Rt.” igazgatósági elnöke, Schultz Ferenc, pénzügyi tevékenységétől visszavonult. A bank új igazgató-elnökévé Selnur Miklós igazgatót választották meg.

Felszámolt a kolozsvári Elektrokommerz. A nemrégén létesült kolozsvári Elektrokommerz villanyfelszerelési vállalat, közkereseti társaság a nehéz gazdasági viszonyok, a rossz üzletmenet és a tőkehiány miatt felszámolt.

De inchiriat

1. etaj camere pentru birouri sau profesioniști, avocați, medici etc. în imobilul din Cal. Regele Ferdinand No. 12, fost Parisien. A se adresa la BANCA ROMÂNEASCĂ CLUJ

Kiadók elsőemeleti szobák, ügyvédi vagy orvosi rendelők és irodák. Megtekinthetők Str. Regele Ferdinand 12. volt Párisi áruház. Megkeresések BANCA ROMÂNEASCĂ Cluj, címére küldendők.

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20'—
Szöveg között cm²-ként — — Lei 15'—
Többi hirdetési oldalon — — Lei 10'—
Egy garmond sor Lei 80'—

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNACFabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

Fatma,**Arad, gyárt**

mindennemű fehér és litografált bádogdobozokat, rézvilineset és ajtóceimket, különböző tömegeikket??!

KÉRJEN ARJEGYZÉKET

„CARMEN”FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMA
ORADEA

Ajánlja női luxus, trotteur és gyermekcipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE”

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)Saját gyártmányu szerelési és
magasfeszültségű anyagok. Mü-
szerek: Hartmann & Braun.Szénkefék: Sächsische Dina-
mobürstenfabrik. Motorok:
Bayerische Motorenwerke

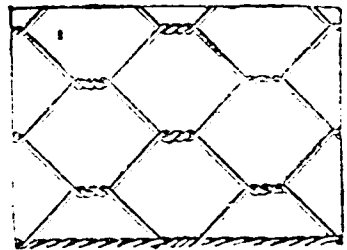
Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgőnycim: RELAIS

Industria Textilă
Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din ArdealErdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár
Részvénytársaság

Többször csavart

horganyozott
sodronykerítésnégyféle luckbőségben, külön-
böző drótvastagságban szállít bár-
milyen mennyiségben, valamint
tüskéshuzal sodronyszöveteket,
vas- és rézbutorokat, sodrony-
agybetéteket legolcsóbb árban

Pásztori és Hettmann

Erdély legnagyobb vas- és réz-
butorgyára BR AȘOV. Gyár:
Hátso-u. 66. Telefon: 481. Rak-
tár: Kórház-u. 32. Telefon: 482**„VICTORIA”**PRIMA FABRICA ARDELEANA DE PASMANTERIE SI SIRETURI
ELSŐ ERDELYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORÁRUGYAR

Târgu-Mureș—Marosvásárhely

Produce:

sireturi pentru
ghete, trese, sireturi de
lama goufrate, suitașuri și dife-
rite articole de pasmanterie
de prima calitate

Gyárt:

mindennemű
cipőfűzőt, lámaszegőt,
sujtást, tresset borítást és külön-
böző speciális paszományárut
elsőrangú kivitelben

:: Telegram: Pasmanteria Victoria ::

Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely és Nagyváradon. — ::

Saját tőké 85 millió lej

Minden bankügy-
letet legelő-
nyösebben
végez.Aruraktárai
a vasut
mellettEngedélyezett
devizahely.Betéteket
elfogad!Affiliált Intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvári Vármegyei Gaz-
dasági Bank és Takarékpénztár Rt.
Rt. Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és
Sz.-Keresztúron, Szászre-
genyvidéki Takarékpénztár Rt.
Rt. Szászrégenben és Hitel-
Bank Rt. Biharméden Szamosújvá-
ri Hitelbank Rt. Szamosújváron.**„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”**

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat.

—: Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. :: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.:

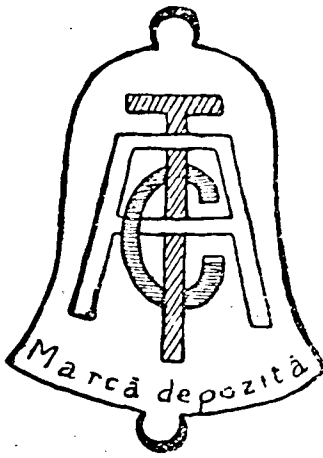
TRAIAN CHIRILĂ

Abonamente — Előfizetési árak:

In țară pe un an . . . { Pentru particulari, comercianți și industriali 1000 lei
Pentru bănci și instituțiuni financiare . . . 2000 lei
Belföldön egész évre { Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 1000 lei
Bankoknak és pénzintézeteknek 2000 lei
Pentru străinătate }
Külföldre } 1500 lei.Jumătate an { 600 lei
1200 lei
Félévre . . . { 600 lei
1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm² } 20 lei
Cimlapon l. oldalon cm²-ként }
In text } 15 lei
Szövegdalton }
Un sir garmond } 80 lei
Egy garmond sor }

Cu această marcă este prevăzută fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrică

„TACĂMUL” din CLUJ.

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de bijuterii mai bune. Numai pentru revânzătorii „TACĂMUL” fabrică de argintării. Cluj. Str. N. Iorga N. 11/A. — Telefon: 4-82. Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Olvassa a

Keleti Ujság-ot

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCĂ, COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și Rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapestben

a legkellemesebb othont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel PARK Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költségét, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

Producerea lemnului
Industria lemnului
Comerțul lemnului

Despre toate fazele pieței Vă informează precis și la timp

A fatermelés
A faipar
A fakeskedelem

minden fázisáról pontosan és részletesen számol be a

„LEMNUL” „HOLZZEITUNG”

singura revistă forestieră bilunară din Ardeal care apare în românește, nemțeste și ungurește. Toate evenimentele forestiere interne și externe, situația pieței, articole scrise de cei mai de seamă specialiști, informațiuni etc. etc.

Revista fiind răspândită, rezultatul anunțurilor este sigur.

Redacția și administrația:

Erdély egyetlen román, német és magyar nyelven kéthetenként megjelenő szaklapja. A külföld és belföld összes szakmai eseményeiről, piaci helyzetéről és friss, szakemberek által írt cikkekben és riportokban tájékoztatja olvasó táborát.

A lap elterjedtsége biztosítja a hirdetések eredményét.

szervezettség és kiadóhivatal

Cluj, Str. Minerva 7. Telefon: 4-44.

Banca „TRANSSYLVANIA” Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrala — Központ — Zentrale:

CLUJ-KOLOZSVÁR.

Alapítottott: 1872-ben.

Alaptőke: 22 millió lei.

Sucursale—Fiókkintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Diáru—Itró, Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Mercuria-Ciuc—Csíkszereda, Sánmartin-Ciuc—Csíkszentmárton, Târgul-Secuesc—Kézdivá-árhely, Turda—Torda, Uioara—Marosujvár. —: Expozituri—Kirendeltségek: Cămpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplița—Română—Maroshévíz.

Elfogad: BETÉTEKET. Leszámitol: VÁLTÓKAT.

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bármely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképviselőjét bírja a „Gazdák” Általános Biztosító Részvénytárs. — ak

Telegram: TRANSSYLVANIABANK

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fiókkintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési 30 millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben végz. — Engedélyezett devizahely. — Átutalás a bel- és külföld bármely piacára.